

8. MAI

8. «Mai» kommer ut i Kristiansund N. — Postadresse boks 41. — Kontor:
Nedre Enggate 20 II. — Abonnementspris kr. 16,— pr. år, løssalgsspris
40 øre. — Annonsepris kr. 0.32 pr. m/m.

Arbeiderbladet heiser på nytt hatets fane

En frontkjemper som spansk hærminister

Utnevnelsen er skjedd
i forståelse med USA

Privat til «8. Mai» fra Madrid.

I diplomatiske kretser i den spanske hovedstad har utnevnelsen av sjefen for «Den Blå Divisjon», generalloytnant Munoz Grande, til hærminister i den omdannede spanske regjering, slått ned som lyn fra klar himmel.

Generalloytnant Munoz Grande har et inngående kjennskap til sovjetrusiske forhold og «Den Blå Divisjon» er fortrolig med sovjetrussisk kampfaktikk. Mange av divisjonens frontkjemper har etterhvert arbeidet seg opp gjennom gradene i den spanske arme og danner et elite-korps av offiserer som står fullt rustet til å lede spanske divisjoner i militære operasjoner som måtte bli nødvendige for Vest-Europas forsvar. Sammen med de nye vesttyske divisjoner, hvis oppstilling bare er et spørsmål om måneder, vil de etter uttalelser i diplomatisk krets danne kjernen til en trenet og krigsvant vesteuropeisk forsvarsarme som med hell vil kunne holde stand mot et hvilket som helst sovjetrussisk press i Vest-Europa inntil amerikanerne kan få ført fram sine forsterkninger med tusenvis av fly og hundrevis av transportskip.

Man hadde apsolutt ikke ventet at generalloytnant Munoz Grande skulle få denne viktige stilling i den nye spanske regjering. Det er imidlertid ingen tvil om at utnevnelsen er skjedd i full forståelse med USA, idet Franco midt under de ømtålelige forhandlinger om økonomisk og finansiell støtte fra USA ellers neppe ville ha fornærmet Washington med å utnevne til statsråd en general som under den annen verdenskrig aktivt kjempet mot USA's tidligere allierte Sovjet-Samveldet.

Det er innløpet en rekke lykkønskningstelegrammer til generalloytnant Munoz Grande, bl. a. fra franske, belgiske og nederlandske frontkjemper som var med på østfronten samtidig med den spanske Blå Divisjon.

Jetfly til Atlant- paktlandene

To frakthåter, fulllastet med jetfly, er ifølge telegram fra Washington til danske aviser underveis til Atpaktland. Flyene leveres i henhold til det gjensidige forsvarsstøttenprogram

Og spør hva man skal gjøre med den lille gruppe uforsonlige nazister

Engang for alle gjør vi angstbiterne i Arbeiderpartiet merksam på at vår kamp intet har med nazisme å gjøre

Finnland ble ikke bedt om å oppheve krigs- tilstanden med Tyskland

Fra Washington telegraferes gjennom Reuter til de svenske aviser:

USA har ikke på okkupasjonsmaktes vegne bedt Finland om å oppheve krigstilstanden med Tyskland, opplyser en talsmann for utenriksdepartementet. Man hadde underrettet en del land, deriblant Finland, om det skritt den amerikanske regjering aktet å ta. Denne opplysning var dog ikke å oppfatte som en anmodning til Finland. (Stlm-Tidn. 16. juli 51)

Skal man oppfatte dette telegram som en indirekte opplysning om at når Norge opphevet krigstilstanden med Tyskland, skjedde det etter henstilling fra Washington? Ifølge den offisielle meddelelse herhjemme gjalt opphevelsen den krigstilstand som inntrådte «natt til 9. april 1940». — Men hva med den totale kapitulasjon i juni samme år? Er den — hokus pokus — trollet bort?

General Guderian sier fra

General Guderian har utgitt en bok på Kurt Vowinkel forlag i Heidelberg, som heter «So geht es nicht!» - Generalen foretar en skarp analyse av Vest-maktes militære disposisjoner i det fjerne Østen og sammenlikner med von Clausewitz prøvede teorier. Man behøver ikke å være noe militært geni for å forstå, at denne spredning av kreftene er meget farlig for Europas sikkerhet. Guderian gjennomgår så de forskjellige våpens betydning i moderne krig og kommer også inn på atombombens anvendelse og muligheter. Han ser ikke bort fra at det kan gå med atombomben som

Velferd og diktatur

Fra Buenos Aires meldes det at kjøtteksperten til England vil bli skåret ned i den nærmeste fremtid, først og fremst på grunn av det økede innenlandske forbruk. En undersøkelse som nylig er foretatt viser at Argentina i det siste år kommer som nr. to (etter Uruguay) på listen over de land i verden som har størst kjøttforbruk pr. innbygger. Denne siste undersøkelse viser at argentinerne gjennomsnittlig spiser 266 pund kjøtt pr. år. Til sammenlikning anfører «Union» at Englendernes forbruk neppe overstiger mer enn en femtedel av forbruket i Argentina eller ca. 50 pd.

2 millioner under- støttede i England

I løpet av de siste to og et halvt år har tallet på de som mottar understøttelse av staten i England øket med mer enn 500,000 slik at anfall understøttede i England nå er ca. 1,4 mill. Dette tall innebærer at mer enn 2 millioner mennesker faktisk lever på forsorgen i England.

Dette er en uhyggelig anklage mot Labour-regjeringen som aldri blir trett av å påstå at det har brakt velstand og sikkerhet til de dårligere stilte i samfundet. Så lenge som Mr. Attlee hevder at «forhold som vi ikke er herre over» (external factors) bestemmer leveomkostningene i landet vil fattigdommen ikke bare øke, men tilta dag for dag, skriver «Union».

Vi synes å dra kjensel på uttrykket «forhold som vi ikke er herre over» fra vår egen arbeiderpartipresse. Så vidt vi vet er de fleste land i vår arbeiderpartistyrte. Er det i erkjennelse

Vi kjemper for vår soleklare rett og med parlamentariske midler En kompakt masse av politisk forfulgte står bak Forbundets ledelse

Arbeiderbladet spør hva vi skal gjøre med den lille gruppen av uforsonlige nazister, som danner organisasjoner, utgir trykksaker og sprer ond sinnede rykter og injurier. Disse kamouflerte nazistklubbene prøver å få oversikt over gamle NS-medlemmer, og appellerer til det som finnes av bitterhet og gammel solidaritet.

Men ett argument kunne kanskje gjøre inntrykk på dem også? Mange av dem er foreldre. — Like etter krigen var vi litt for at barn av tidligere NS-medlemmer skulle lide vondt blant lekekamerater og skolekameratene. Men slik er det slett ikke gått. Det er ikke på gaten og skolen disse barna risikerer å møte vanskeligheter som kan formørke livet for dem. Det er i hjemmene de kan bli forgiftet og uheldige — dersom foreldrene lever i en tett, innestengt, trykkende luft fylt av bitterhet, hat, hevn tanker og ensomhet.

Jeg har klippet ovenstående av Morgenbladet, da jeg ikke leser aviser fra korrupte partier.

Arbeiderbladet vil ha rede på hva man skal gjøre med «den lille gruppen av uforsonlige nazister». For det første finnes det — såvitt meg bekjent — ingen gruppe av nazister i Norge og har aldri vært det. Jeg for min del har aldri vært nazist og blir det heller aldri. Men jeg har vært medlem av Nasjonal Samling og således forfulgt politisk og straffet som sådan. Men hvorfor fikk NS slik tilslutning i Norge? Jo, ene og alene for sitt forsvarsprogram, fordi man ville forsvare landet mot yttre fiender, mens Arbeiderpartiet, som det største parti, satte avvepning på sitt program, utnevnte avrustningsministre til Forsvarsdepartementet og ødelagde den lille arme og flåte vi hadde. — Jeg har selv vært formann for en un-

jeg så hvordan Fr. Monsen fikk ødelagt vårt forsvar så vi stod praktisk tomhendte, da fienden brøt inn i landet 9. april 1940. Og allikevel kommanderte Nygaardsvold våre sønner til kamp mot verdens første krigsmakt med bare tørre næver. Skulle ikke slikt opprøre dem som brant for å verge landet? Og derfor gikk tusener etter tusener til NS, som hadde det kraftigste forsvarsprogram. — Man kan gjerne si det så, at det var en demonstrasjon mot Arbeiderpartiets anti-militære program!

Vi er ikke uforsonlige nazister

som Arbeiderbladet vil ha det til. Vi forsøkte under okkupasjonen å trekke landet opp av grøften hvor Arbeiderpartiet hadde plassert oss. Og for at vi maktet dette, skulle vi bli politisk forfulgte og straffet for Arbeiderpar-

Svensk kommi- sjon til USA

Skal studere
militærutdannelsen

Det er så sin sak dette, at Sverige ikke er med i Atlanterhavspakten og meningene om dette er sterkt delt både i Sverige og andre steder. Men Sveriges holdning forhindrer ikke, at det finnes andre måter å samarbeide på. Vi ser således, at en svensk studiekommissjon bestående av representanter fra armeen og den s.k. Lindholmske komiteen er reist til USA for å studere utdannelsen i den amerikanske armeen. Det er utdannelsens organisasjon, planlegging og metodikk som skal studeres, og besøket er ordnet gjennom de amerikanske myndigheter, som er så realistiske, at de innser fordelene av en effektiv og noenlunde ensartet utdanning som betydningsfull, ja kanskje i mange tilfeller som like meget verd som en formell pakt. Dette bør også de tenke på, som har det med stadig å hakke på svenskene, fordi de ikke uten videre hopper på alt det, som Vesten konsoliderer på papiret. I alvarets time er det effektiviteten det kommer an på, og der skal det noe til å slå svenskene, som har drevet utenrikspolitikk med stort held lenge før f. ex. vi tok fatt på begynnelsesgrunnene.

Nehru advarer mot «hellig krig»

Premierminister Nehru meddelte 16 juli at India har latt marsjere troppe opp langs grensen til Pakistan for å møte et eventuelt angrep med alle til rådighet stående midler. Nehru advarte mot den febrilske opprustning som foregikk i Pakistan, hvor det i det siste halvår er drevet en ustanselig propaganda for «jehad», den hellige krig. Han ga også en rekke eksempler på militær aktivitet fra Pakistans side mot indisk territorium i Kashmir. Også Pakistan har ført tropper fram til grensen, og vi vilde sviktet vår plikt hvis vi ikke gjorde oss beredte, sluttet Nehru.

Fra Karachi meddeles samtidig at Pakistans premierminister Liaquat Ali Khan har hatt inngående drøftelser med den pakistanske hærs øverstbefalende og med forsvarsministeren.

Russisk organi- sasjon til be- kjempelse av Vest-Europas gjenoppbygning

paktlandene

To fraktkøter, fullastet med vet-
fly, er ifølge telegram fra Washing-
ton til danske aviser underveis til A-
paktland. Flyene leveres i henhold til
det gjensidige forsvarsstøtteprogram.
En offisiell talsmann i Washington er-
klærer, at jet-fly allerede er levert
til Belgia, Frankrike og Nederland. -
(Politiken 15. juli.)

Fire millioner rus- sere nå under våpen

Statssekretær i det britiske arme-
departement Wyatt holdt 15. juli
et foredrag i Birmingham, hvori han
opplyste at Sovjet nu har 4 millioner
mann under våpen, mens Storbritan-
nia har 750,000. I østsonen finnes 22
fullt bevæpnede russiske divisjoner,
derav 18 panserdivisjoner. Alt i alt
har russene over 5000 stridsvogner i
Tyskland. 60,000 tyskere får dessuten
militærutdannelse i den russiske sone.

Sekretæren i det jugoslaviske par-
laments utenrikskomite Vladimir De-
dijer talte 15. juli på et labour-møte
i London. Han opplyste at Bulgaria,
Ungarn og Romania nu hver har 830
tusen mann under fanene, d.v.s tre
ganger så store styrker som fredsav-
talen tillater. (Sthlm-Tidn. 16. juli.)

Nytt Hanse- ater-forbund?

Privat til «8. Mai» fra Amsterdam.

I Rotterdam er det i disse dage holdt
et møte av representanter for ty-
ske, hollandske og belgiske havneby-
er. Det ble vedtatt å opprette et nytt
«Hanseater-forbund» i september. —
Forbundet skal fremme handelsinter-
esser i Nordsjølandene ved vidtgående
samarbeide mellom tilsluttede or-
ganisasjoner og privatpersoner.

De private «avismonopoler» uønskede Typografene i U. S. A. tar saken i sin egen hand og starter en serie med aviser

De mektige storaviser og «avismo-
nopol» som eies av privatper-
soner, hvis kapitalinteresser spiller
den viktigste rolle, har ofte vært un-
der debatt. Mange av den mening
at denne form for avisdrift er uforen-
lig med det demokratiske system. En
moderne storavis skal ikke være et
verktøy i en privatkapitalists hånd,
hevdes det. Fra Washington kom lørdag
14. juli et sensasjonelt telegram
som med et slag gjør problemet ak-
tuelt. Telegrammet er gjengitt i dan-
ske aviser og lyder slik:

Det internasjonale typografiforbund,
som representerer 90,000 arbeidere in-
nen for dagbladenes tekniske avdelin-
ger, starter nu en rekke på ni sensa-
sjonsaviser for å konkurrere med den
amerikanske monopolpresse. Fire av
avisene begynner i denne måned. En
organisasjon, som heter «Den nye
bladstjeneste» er opprettet for å kon-
trollere utgivelsen av disse aviser. —
Hver avis får navnet «Daily New

ntært gem for i forsta, at denne
spredning av krigene er meget far-
lig for Europas sikkerhet. Guderian
gjennegår så de forskjellige våpens
betydning i moderne krig og kommer
også inn på atombombens anvendelse
og muligheter. Han ser ikke bort fra
at det kan gå med atombomben som
med gasskrigen, at de krigførende vil
komme til å unnlate dens anvendelse.
Generalen veier mulighetene for en
seir i mellom øst og vest på bakgrunn
av de strategiske posisjoner, råstoff
og menneskemateriell. Han under-
streker blant annet Nordens og Spa-
nias betydning hvis det kontinentale
Europa faller i russernes hender. Gu-
derian har et helt kapittel om fange-
spørsmålet og krigsforbryterdomsto-
lene. Det er å anta at hva generalen
fremholder er den objektive sannhet.
En leser vil bli rystet hvis han har
normale begreper. Generalen sier et
brev fra Earl J. Carrolls til general
Lucius D. Clay av 19. 2. 1949, hvor
han sier: «Nürnberg tenkt som et bil-
— Forts. side 3 —

Redaktørene i Akers- gata ferierer

og småtrollene leker seg i spaltene. I
Aftenposten driver en meget beskje-
der. medarbeider som undertegner seg
med det ytterst uengelske Le petit
Chose, jakt på passasjerene fra det
flytende luksushotel «Caronia» som
«gjør» Europa med amerikanske pen-
gefolk. Blant hans mange ofre er og-
så Mrs. A. L. Woodward fra Western
Pennsylvania. Vi lar ham selv beret-
te:

«På vei ned til Honnørbyggen
igjen kom vi forbi statuen av presi-
dent Roosevelt på Skansen.

— Der er en statue av president
Roosevelt....

— Sa De Roosevelt. Hva i all ver-
den har nu han her å gjøre?»

Ja, slik spurte damer — fra Ame-
rika! Og Aftenposten videresender
hennes spørsmål til en halv million le-
sere. Det blir neppe «fellesferie» for
redaktørene der i gården mere!

Digest» og vil få sine nyheter fra
«Den nye bladstjeneste»s kontor i
Washington. De utkommer i forskjel-
lige byer som Allentown, Pennsyl-
vania, Charleston, West Virginia, Me-
riden, Connecticut og andre.

Den nye tjeneste erklærer: avisene
er blitt skapt som konkurranse i by-
er, hvor der finnes avismonopoler, og
deres formål er å bevare levesteinen
for forbundets medlemmer. I en ar-
tikkel i samme eksemplar av avisen
heter det, at en ny ide innen for ut-
givelsen av dagblader er virkelig gjort
ved «Daily News Digest».

Den internasjonale typografiske
union, som representerer 90,000 fag-
utdannede folk innen for den grafiske
industri, mener, at denne tanke vil
tilintetgjøre den voksende tilbøyelig-
het til å skape avismonopoler og sikre
arbeidsforholdene for arbeiderne i en
industri, hvorav visse dele er på
krisestien mot de faglige organisa-
sjoner.

Vi synes å dra kjensel på uttrykket
«forhold som vi ikke er herre over»
fra vår egen arbeiderpartipresse. Så
vidt vi vet er de fleste land i vår
arbeiderpartistyrte. Er det i erkjen-
nelse av sin egen begrensning eller
mulighet at de forskjellige «velde-
stater» benytter seg av dette lite
bevisende ordvalg.

Solem-rapportene, studenter- eksporten og riksadvokatens perifere nerver —

Herr redaktør Arntzen.

Jeg har lest Deres henvendelse til
riksadvokat Aulie og hans sreg-
ne svar til Dem.

Og jeg synes slett ikke det er til å
undres over om herr riksadvokaten
blir irritabel for tiden. Den situasjon
er neppe til å unngå at hans såkalte
«eventyrssamling» snart må tas under
handsaming i stortinget. Da må det
nødvendigvis komme for en dag hvor
stor skillnad det ofte kan være mel-
lom ønskedrøm og realitet. Jeg ten-
ker bl. a. på hans autoritære orien-
tering i Langeland-saken — til storting
og presse — sett i lyset av dompre-
missene og domsresultatet.

Men trøst Dem, herr riksadvokat.
Det nåværende storting har ikke synt
seg å være utpreget kritisk og krav-
stort i så måte, så det glir nok. Og
pressen strør samordnet sand på.

Den tone og «argumentasjon» riks-
advokaten anvender i sitt svarbrev til
Dem, er kanhende karakteristisk for
det miljø han beveger seg i. Kledelig
er det just ikke. Men i mangel av
kårde får en fekte med det en har.

Hva angår den Solemske rapportør
virksomhet til avd. SD på Victoria
Terrasse under okkupasjonen, — så
har De vel en kontaktsmann som kan
skaffe Dem forbinnelse med dr. Noot
og dr. Ohm som hadde med den av-
delingen å gjøre.

Da dr. Ohm sommeren 1946 ble fjer-
net fra Akershus ble det en del snakk
her i Oslo om at han var sendt til
Tyskland i all stillhet som uønsket.
Dette fant en påfallende da det skulle
være han som stelte med studenter-
eksporten etter Aula-brannen. Og
det burde han vel stå til svare for?
Angående dette ble det gjort henven-
delse til en av redaktørene i Oslo-
pressen som beredvillig lovet å under-
søke forholdet. Kort tid etter brakte
hans blad en trøstenotis om at dr.
Ohm (Uhm?) ikke var eksportert,
men bare overflyttet til tyskerleiren
på Etterstad. Senere har det vært
helt stille om dr. Ohm.

Det ble også snakket en del om at
tyskerne Clementz, Bruuns og Schu-
bert hadde påstått Solem ugild som
dommer i deres saker, da han hadde
vært rapportør til den avdeling de ar-
beidet for i den tiden.

Lagmann Solem forklarte seg da
om forholdets himmelblå karakter, og
retten fellte kjennelse for at lagman-
nen var habil som dommer. De tre
fikk dødsdom og er senere henrettet.
(Hvo der sover den evige søvn, syn-
der ikke mere).

At herr Solem med sine rapporter
utelukkende mente å tjene norske in-

der, mens Arbeiderpartiet, som det
største parti, satte avvepning på sitt
program, utnevnte avrustningsmini-
ster til Forsvarsdepartementet og øde-
la den lille arme og flåte vi hadde. —
Jeg har selv vært formann for en un-
deravdeling for Norges Forsvarsfore-
ning og har gjort min verneplikt i 4
sommere. Men det kokte i meg, når

teresser, bør vi likesom riksadvokate-
ne og likesinnede kunne forutsette.
Men at tyskerne også gjorde seg gagn
av virksomheten, tør være hevet over
tvil, da de ellers ikke ville ha interes-
sert seg for kontakten. Etter sigende
fant en den ene rapporten av såpas
viktighet at den gikk til Berlin med
kurerfly. Men det kan jo være en le-
gende. Slike oppstår lett i kjølvannet
etter store menn —.

Det kinkigste ved denne saken er
hvordan de herr riksadvokater ville
ha reagert dersom rapportøren ikke
var den ekstraordinære lagmann So-
lem, men en ordinær jurist med med-
lemskap i NS. — Det trengs forhå-
pentlig ikke ti vise til å svare på et
så soleklart spørsmål. De to riksadvok-
atene greier det nok best sjølve.

Og dersom lagmann Solem hadde
tenkt seg muligheten av det nå på-
gående tvistemål, ville han trolig ha
ofentliggjort sine gjenparter av rap-
portene i Verdens Gang eller i det
sagnomsuste motstandsblad — Aften
posten. Så kunne enhver selv ha for-
sikret seg om at rapportene sto trygt
på den nasjonale holdnings hellige
grunn. Ja, like så traust og trygt som
herr Koht sto på nøytralitetens —.

T. F.

FN har «mistet ansikt» i Korea

Under overskriften «Kommunistene
lurer Ridgway» kritiserer det engel-
ske blad «Union» sterkt F.N.komman-
doen for å ha lagt for liten vekt på
propagandaens betydning i og med
at general Ridgway har gått med på
våpenstillstandsforhandlinger i det
kommunistisk kontrollerte Kaesong.
Avisen peker i denne forbindelse på
noe asiatene kaller «ansikt». Allerede
ved at Kaesong ble godttatt som for-
handlingssted, (noe som øyeblikkelig
ble kringkastet over alle kommunist-
iske stasjoner) tapte FN-styrkene
«ansikt». Men etter at kommunistene
hadde fått publisert fotografier av
FN's forhandlingskonvoi med hvite
flagg kjørende gjennom kommunist-
besatte områder for å «søke om fred»,
er tapet av «ansikt» så stort at man
vanskelig kan se rekkevidden av den
skade som er gjort uten å ha et inn-
gående kjennskap til asiatiske men-
talitet.

som Arbeiderbladet vil ha det til. Vi
forsøkte under okkupasjonen å trekke
landet opp av grøften hvor Arbeider-
partiet hadde plasert oss. Og for at
vi maktet dette, skulle vi få politisk
forfulgte og straffet for Arbeiderpar-
tiets gjerninger eller misgjerninger.
Jeg har aldri vært på de tre landsmø-

— Forts. side 3 —

Dødens dynasti

Jeg leser i Newsweek for 16.
ds. følgende:

«Det franske etterretningsves-
sen undersøker nu en rapport
fra en unnsloppet krigsfange,
som meddeler at de Indo-kine-
siske opprørere bruker nye fran-
ske automatvåpen, som ennå ik-
ke er blitt levert til de franske
tropper».

Man tør anta at de franske vå-
penfabrikanter oppnår bedre pri-
ser hos Frankrikes fiender enn
på hjemmemarkedet.

New.

200 flybaser skal bygges innen 1953

De vest-allierte kommer før årets
slutt til å forføye over 80 førsteklas-
ses flybaser i Vest-Europa, heter det
i et London-telegram til Stockholms-
Tidningen. Før utgangen av 1952 reg-
ner man med å ha 200, hvilket betyr
at det vestlige forsvar på det tids-
punkt vil være ferdig utbygget.

Den generalplan for basesystemet
som er utarbeidet, omfatter en kjede
av baser som skal bygges langs Eu-
ropas vestgrense fra de arktiske om-
råder ned til Egeerhavet. Som hoved-
base og hoveddepot for disse flyplas-
ser har USA's flyvåpen bygget et
veldig depot i det nord-vestre Eng-
land.

Omkostningene for de nye flyplas-
ser beregnes å nå opp i 850 millioner
dollars allerede neste år. Et prelimi-
nært forslag er utarbeidet som nu vil
bli sendt rundt til de regjeringer som
berøres av projektet.

Antiamerikansk stemning på Formosa

En sterk anti-amerikansk stemning
er blusset opp på Formosa som
følge av at Nationalist-Kina ikke er
innbudt å undertegne fredsavtalen
med Japan, melder et telegram fra
Taipeh til svenske aviser. Et medlem
av parlamentet, Pan Lian-fang uttalte:
USA har tilstrekkelig mange gan-
ger ofret oss. Vi ble tvunget til å un-
dertegne Jalta-overenskomsten og tap-
te gjennom general Marshalls «freds-
misjon» våre muligheter for å knuse
det kommunistiske banditregime. Vi-
dere mente den nevnte talsmann, at
Storbritannia sto bak beslutningen og
erklærte tilslutt at man måtte be-
kjempes de britiske imperialistene!

Kjempelse av Vest-Europas gjenopprustning

En sentralorganisasjon til bekjem-
pelse av den vesteuropeiske gjen-
opprustning er opprettet i Sovjet, he-
ter det i et telegram til Stockholms
Tidningen fra London. Til sjef for or-
ganisasjonen er utsett general Merku-
lov, en av Russlands mest rutinerte
og erfarne MVD-offiserer. Den vekt
man på russisk hold legger på den ny
dannede organisasjon, fremgår også
av at Merkulev i sitt arbeid bistås av
general Kruglov, den nuværende mi-
nister for statens sikkerhet og spe-
sialist på britisk og amerikansk spio-
nasje.

Politibyrået i Moskva holdt nylig et
ekstraordinært møte hvor Stalin var
tilstede. Marskalk Bulganin redegjor-
de her for den nye organisasjons opp-
gaver og nærmeste planer.

Ifølge de opplysninger man i Lon-
don sitter inne med, har russerne delt
opp Europa i to grupper av stater:
«myke» og «harde» land. I de første
anser man at sabotasjevirksomheten
ikke vil støte på særlige vanskelighe-
ter. I den siste gruppe er vanlige pro-
pagandamidler ikke tilstrekkelige, —
men må erstattes med hardere meto-
der. Til de «myke» land regner man:
Vest-Tyskland, Italia, Frankrike, Spa-
nia, Belgia, Nederland og Norge, —
mens den «harde» gruppen omfatter
England, Portugal, Danmark, Sveits
og Sverige.

General Merkulev har fremholdt at
«usikkerhetsfølelser» må holdes ved-
like og at sabotasje i «harde» land
skal unngås mot rustningsindustrien
for i stedet å konsentreres mot nye
flytyper og nye våpen.

Godt planlagte «ulykker», utført av
små sabotasjegrupper, skal under-
grave militærets tillit til det nye ma-
teriell og likeledes mannskapenes til-
lit til sine overordnede.

De japanske sosialdemo- krater mot det amerikanske fredsforslag

Det sosialdemokratiske opposisjons-
parti i Japan motsetter seg i et
memorandum til USA de fleste av de
punktene i den foreslåtte japanske
fredstraktat. De japanske sosialdemo-
krater krever at Sovjet skal delta i
fredskonferansen, motsetter seg at
Japan skal fratas sine utenlandske
besittelser og protesterer mot at Ja-
pan skal tvinges til å erstatte skader
som krigen voldte i andre land. —
(Stkhlm-Tidn. 20. juli.)

SOM RESULTAT

av de nylig avsluttede kommune-
valgene i Italia ventes at de neste
valg blir flyttet fra våren 1953 til
høsten 1952 i forsøk på å møte et
sterkt angrep som fascistene forbe-
reder til 1953. I februar 1953 opp-
hører nemlig den loven å gjelde
som hindrer Mussolinis fremste
medarbeidere å stille opp som kan-
didater ved parlamentsvalg. (G.H.
& S.T., 27. 6. 51).

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbo

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Ideer på marsj

DET er tydelig å merke, at en viss partitretthet gjør seg gjeldende i norsk politikk i dag. Ingen fengende ideer viser seg i de indre sirkler, og det er intet som kan vekke og tende ungdommen, som går vimrende omkring, men som dog er nødvendig for rekrutteringen av partikadrene.

Når Arbeiderpartiet har kunnet holde det gående så lenge, er det hverken på grunn av navnet — som vel kan lokke en viss klasse, men som ikke lenger dekker innholdet — og heller ikke på grunn av idéinnholdet, som nå er blitt så utvannet, at det er bare den egoistiske lønnspolitikken og den rendyrkede storindustrielle statssosialisme tilbake. Det er tydelig at ensrettingen er i ferd med å gjøre partiet totalitært og at det for mange ser slik ut, at de gjennom Arbeiderpartiet finner benveien til kommunismen. Her finner man også en av årsakene til at kommunistpartiet tallmessig ikke synes å være så sterkt, men kommunistene lever og vil under visse forutsetninger kunne slå igjennom i løpet av kort tid.

Heller ikke venstre har formådd å fornye seg og er — det gjelder i særlig grad stortingsgruppen — sterkt konservativt betonet næringspolitisk sett, slik at det er bare de gamle traverser, mål- og avholdssak, som skiller venstre fra de andre såkalte borgerlige partier. I Unge venstre har det vist seg tegn til opprør, uten at man dog har kunnet finne noen fast linje og noen dynamisk kraft. Den tendende ide mangler innen venstre og det nytter ikke å fyre opp bare med morkne tyrirkubber.

Høyre, som gjerne vil kalle seg folkeparti, er blitt en gjenganger. Riktignok har partiet enkelte kloke hoder i kraft av utdannelse og tradisjoner, men partiet har så lenge vært i permanent opposisjon, at det er blitt til et bare klippe-klippeparti uten noen beseirende ide. Hadde høyre villet vedkjenne seg den ekte konservatisme — vi mener ikke noe reaksjonært, — men positiv konservatisme, — ville det i dag ha vunnet gehør hos de unge, som føler hvorledes alt flyter i norsk politikk under et flertallsdiktatur, som har makten og bruker den så flisene fyker.

Vi skal ikke gå nærmere inn på Bondepartiet av i dag. Det har lite igjen av den selvfornyende bonderomantikken og det hele samler seg om korn-, kjøtt- og fleskeprisene uten noe av det immaterielle innhold, som ennå kan gi seg uttrykk et og annet sted på avsidesliggende bruk.

Kristelig folkeparti skal vi heller ikke beskjeftige oss med, da det ikke har noen betyngelse, i hvert fall under dette navn. Like- som umoralen er likelig fordelt mellom de politiske partier, er også kristendommen i sin nåverende form det.

I hele det politiske bilde hos oss er det ikke noe dynamisk. Mens det rundt omkring oss skjer revolusjonerende ting, har vi hverken i de politiske partier eller i den enkeltes sinn merket noe revolusjonerende. Alle tramper videre på de opptråkkede stier og mange går uten noen avklart politisk overbevisning med i den store flokken på den letteste vei gjennom Arbeiderpartiet, fordi de ikke kan finne noe annet å velge og fordi det er størst og sterkest.

Under slike forhold vil det etter hvert melde seg behov for et nytt livssyn, som kan utkrystalliseres i fellesopptreden — ikke gjennom noe ortodoks partiprogram, den tid er forbi, ikke gjennom systempolitikk, men gjennom dyrkelsen av menneskenes kvalitet. Det må oppelskes et hensynsløst syn på livets realiteter ut fra den grunnregel, at det ikke kan bli noe rettferdig styre så lenge noen er utestengt fra rettferdigheten. Det er ikke lenger noen veisom fører tilbake til det gamle. Vi står på skilleveien mellom rettsstaten og maktstaten, mellom den individuelle frihet under lovens regulerende kontroll og statens maktspråk. Ennå forekommer dette vel

Han kunne ha forpurret resultatene av Jalta-overenskomsten

Men det amerikanske utenriksdepartement var ikke til å rokke

Ennå i 1945 hadde det vært mulig for meg å forpurre resultatene av de hemmelige overenskomster i Jalta. Jeg forsøkte å gjøre det, men jeg fikk et telegram fra utenriksdepartementet, hvori det underrettet meg om at det var uigjenkaldelig bundet av den overenskomst som ble undertegnet i Jalta. Jeg fikk en liten åpning for England og Russland, men jeg kunne ikke rokke det amerikanske utenriksdepartementet.

Dette er en gjengivelse av en uttalelse, som USA's tidligere ambassadør i Kina, generalmajor Patrick J. Hurley ga i senatet 21. juni i år. Den har særlig stor interesse, fordi den viser, hva den syke president Roosevelt lot seg lokke til under innflytelse av Alger Hiss, som senere er blitt avslørt og dømt for samarbeide med russerne. Det er også betegnende at Alger Hiss var den eneste amerikaner som var med presidenten under de avsluttende forhandlinger, som Hurley karakteriserer som en kujonaktig overgivelse av demokratiske prinsipper til kommunismen.

Før han døde, var Roosevelt blitt klar over hva Hiss og Stalin i fellesskap hadde fått ham med på, men da var det for sent, for det later til at det også på høyere hold i det amerikanske utenriksdepartement var folk, som spilte sammen med Hiss. Om det hører man dog ikke noe.

Hvem er det som styrer Norge i dag?

For øyeblikket har Edv. Stenklev oppkastet seg til over-statsminister

Under den betegnende overskrift «Alarmklokken klemmer» skriver redaktør Haakon Gjerløw i «Fredrikst. Blad»:

Det hendte for ikke lenge siden at regjeringen i en for landet ytterst alvorlig sak fant det nødvendig å rette en henvendelse til Landsorganisasjonen. Vedkommende statsråd fikk da den beskjed at han fikk komme ned og forebringe det han måtte ha på hjerte. Statsråden innfant seg, led-

må vel ha hørt det gamle ord at «folket» har det styre det fortjener.

Mest storslagen blir dog herr Husum når han påstår at Nygaardsvolds regjering hindret kampen og besettelsen her i Norge i 1945. Det er første gangen jeg ser dette postulat. Jeg har hittil gått i lykkelig uvitenhet om Nygaardsvolds store redningsarbeid. Jeg har trodd at vi slapp kampen fordi tyskerne og NS-formasjonene viste såpas disiplin at de frivillig la ned våpnene da krigen i Mellom-Europa var slutt. Og med hensyn til besettelsen så synes jeg å huske at vi virke lig ble besatt, meget kortvarig av russerne, noe lenger av engelskmenn

Refleksjoner

Vi må ha god råd her i landet.

En hel jernbanebru ligger og rustet ned under kratt og bringebær-ris på stasjonsområdet på Marnardal stasjon, forteller den forargede sørlandspressen. De svære jernbjelker er sterkt medtatt av rust, og bolter o. l. som opprinnelig lå i kasser, ligger nå spredt utover og gror under kratt. — Ja, det er vel ikke det eneste sted, hvor det sløses med materiale. Det var noe, som de «Gode nordmenn» lærte i det glade vanvids dager i 1945, da tyskleirene ble herjet og nær sagt intet ble skånet tiltross for at vi hadde så innerlig god bruk for det etter så mange års avstenghet. Men så hadde vi da også fått hjem igjen det eneste saliggjørende styre, som vel visste hva det gjorde da alt ble lagt for pøbelens fot for å avverge ettertankens avsløringer. Godt, — men dyrt beregnet.

Arbeidernes andel

i bedriftsledelsen er en moderne oppfinnelse og den synes ved første øye kast å ha mange fordeler. Nå er det vel så, at de fleste driftsherrer alltid har søkt råd hos sine arbeidere, men dette med lovparagrafer som skal bestemme over begrensningen av ledelsens ansvar gjennom arbeiderråd har vel falt mange tungt for brystet. Annerledes var det med spørsmålet om arbeideraksjer. Det var mange interessert i — men ikke AFL. Denne mektige

organisasjon mente og mener fremdeles, at arbeideraksjer lett kan splitte de fagorganiserte, når det gjelder spørsmålet om samfunns-messig vurdering av begrensningen av aksjeutbyttet og av priskontroll. Dette er et grovt mistillitsvotum mot de strevsomme arbeidere som gjerne vil bli delaktig i bedriftenes ve og vel. Men det er ingen som våger å kny. AFL bestemmer og dermed får de finne seg i å bli holdt utenfor. Det er bare staten som skal ha aksjer, ikke den enkelte som ellers blir «privatkapitalist», noe som synes å være en vederstyggelighet for AFL, som frykter å miste sin makt over massene, hvis disse føler seg som «kapitalister». Dette er altså fremskrittet i den demokratiske stat av idag.

Før stortingsmennene tok ferie,

fattet det beslutning om at ingen skal betale mere enn 95 pst. i skatt. Et forslag om 90 pst. ble forkastet av den Oksvikske majoritet. Nå vet vi altså, hvor grensen ligger, men det forhindrer ikke, at mange som har en formue må betale mere enn den kaster av seg og således smuldrer det hele inn til det ikke er mere igjen. Like før denne beslutning ble tatt, var statsministeren på besøk i USA og for å få penger til de store investeringer i Nordnorge, viftet han med skattelettelse for den fremmede kapital. Ja, det kunne vel være nødvendig all den stund hele verden vet at ingen kan hamle opp med Norge når det er tale om beskatning av næringslivet. Den fremmede kapital skal således begunstiges og dette loves av lederen for det parti som mere enn noe annet har kjempet mot den fremmede kapital og som hånte de fremsynte med å synge: Ja, vi selger dette landet. — Nå er det slik, at vi aldri har vært mot fremmed kapital i og for seg, men den får finne seg i å arbeide på like fot med restene av vår egen, ellers bærer det galt i vei med oss alle og vi vil tilslutt miste selvbestemmelsesretten. Er det ikke snart på tide, at kyndige menn kommer til orde og sier et sannhetens ord til våre planøkonomer?

Norge har et godt marked

i det spanske jordbruk. Spania er et av Norsk Hydros eldste utenlandske markeder og Hydros eksport til Spania var i 1949—50 omkring 23 tusen tonn kalksalpeter, men i løpet av inneværende år regner man med en økning til hele 39,300 tonn. På grunn av valuttamangel i Spa-

nia og fordi Norge ikke har noen handels- eller betalingsavtale med Spania, må eksporten dit kompenseres med import av spanske varer. Også dette er noe å tenke på for de herrer som stiller seg så steilt overfor Spania og som ikke nærer noen vennlig tanke om et nærmere samarbeide. Det er således kostbart for landet å være styrt av marxistiske politikere.

Fredstraktaten med Tyskland lar vente på seg.

og det er sikkert mange skjær i sjøen. Det gjelder ikke minst de økonomiske oppgjør, og på det område har Bonnregjeringen inntatt en meget bestemt holdning. Det var jo mange om grøtfatet dengang da Tyskland lå bastet og bundet og alle ville forsyne seg etter behag. — Men allerede nå er Vesttyskland blitt en faktor som må regnes med, hvis Vestens folk skal fortsette som frie stater. Også Norge vil få visse vanskeligheter å kjempe med og allerede til høsten vil første sak komme for Oslo byrett. Det sveitsiske selskap UMA har nemlig anlagt sak mot Direktoratet for fiendelig eiendom for å få kjent mortifikasjonen av de sveitsiske aksjer i Persilfabrikken ugyldig. Det gjør med andre ord krav på fabrikkens. Riktignok sier Direktoratet at det legger liten vekt på dette kravet, idet selskapet UMA etter dets mening er «svært tysk» og at det er nærmest kamuflage, når det har sitt hovedkvarter i Sveits, men det blir allikevel retten som skal avgjøre det.

Et annet etterslett fra krigens dager

er spørsmålet om den tyske nasjonalsang. Tyskerne skal jo delta i de olympiske leker både i Oslo og Hel-singfors og da blir det spørsmål om, hvilken nasjonalsang de skal bruke. Dette er et offisielt anliggende og idrettsmennene må bøye seg for den beslutning som Bonnregjeringen fatter. Forbunnskansleren mener at de skal bruke tredje vers av «Deutschland über alles», mens for bundspresidenten forsøker å få god-tatt den nye fedrelandssangen «Hymne til Tyskland» som nasjonal sang. La oss minne om at tredje vers av «Deutschland über alles» begynner med ordene «Einigkeit und Recht und Freiheit für das deutsche Vaterland» og det er et program, som vel alle de tyske idrettsmenn kan slutte opp om. Og så får enhver av tilhørerne tenke sitt.

Fasadepuss

Vi har her i bladet tidligere hatt anledning til å stille konsul Hans Halvorsen under lupen og beundre mannens forskjellige merkværdigheter. Det var sant å si ikke noe vak-

oppklart at martyrlgorien er falt av. Selv ikke utnevnelse til å forvalte Norges fineste hederstegn kan bote på det. Alle må forstå at her har skjedd ting som ikke må skje i et samfunn der ansvar, redelighet og

utestengt fra rettferdigheten. Det er ikke lenger noen vei som fører tilbake til det gamle. Vi står på skilleveien mellom rettsstaten og maktstaten, mellom den individuelle frihet under lovens regulerende kontroll og statens maktspråk. Ennå forekommer dette vel de fleste å være tåkede framtidsperspektiver, og det kan vel være noe i det, men noen må begynne, slik at vi alle kan finne veien inn i en ny epoke med et bærende livssyn, som revolusjonerer og gir lyst til å leve livet som frie og uavhengige mennesker.

Ideene er på marsj og vi med dem. Derfor reiser vi denne sak og vil framover tiden følge de nye strømninger både hjemme og ute. —

Kåre Husum og Nygårdsvold

Et siste tilsvare av Davido

Jeg liker ikke å skrive anonymt. — Som en forklaring på at jeg likevel fant å måtte gjøre det anførte jeg i mitt innlegg av 1. mars i år at jeg hadde mistet min stilling og min helse, og at den øvrige families nerver som følge herav var blitt temmelig tynnslette. Det var beklagelig at jeg kom til å gjøre det, så meget mere som en slik opplysning om de faktiske forhold synes å ha bekommet en rekke skribenter i «8. Mai» mindre vel. Jeg er blitt beskyldt for å ynke meg over alt jeg har gjennomgått, for å ha endt i sykelige grublerier, og for å ha gått til kamp for mitt eget velvære o.s.v. Jeg kan imidlertid forsikre at jeg ikke har tenkt til å be om noen hjelp, hvis det kan være Kåre Husum og de andre interesserte til noen trøst. Men det er nok ikke «Davido» og

hans hus» det gjelder. Det gjelder tussensvis av NS-familier rundt omkring i landet som har fått et eller annet grunnskudd av psykisk, fysisk eller økonomisk art. Kåre Husum skriver, at vi er slått ned i kampen for våre ideer, og det må vi ikke bare tåle, men vi må også være rede til å kjempe for dem som har slått oss ned. Jeg vet ikke om det står skrevet noe sted at folk partout skal slås ned for sine politiske ideers skyld ved hjelp av grunnlovstridige lover og folkerettsstridige forordninger med tilbakevirkende kraft. Jeg kan ikke huske at det har vært alminnelig praksis i Norges politiske historie.

Kåre Husum synes å mene at jeg forveksler «folket» med dagens politiske makthavere, men herr Husum

såpas disiplin at de frivillig la ned våpnene da krigen i Mellom-Europa var slutt. Og med hensyn til besettelsen så synes jeg å huske at vi virke lig ble besatt, meget kortvarig av russerne, noe lengere av engelskmenn og amerikanere. Såpas lenge varte ial fall besettelsen at de fremmede makter fikk tid til å ødelegge krigsmateriell og forsvarsverker for millioner av kroner. Når ikke besettelsen varte lenger, og ikke vedvarer den dag idag som herr Husum skriver, så skyldes det kanskje Vestmaktenes og russernes egne avgjørelser. Jeg tror ikke Nygaardsvold hadde greid å jage dem ut.

Herr Husum provoseres til å bruke viskelæret overfor kjensgjerninger. — Som viskelær kommer han trekkende med Nygaardsvolds regjering, dette herredstyret borte i London, som Sigurd Hoel skrev (Kampen ved milepelen). Jeg har en beklemmende følelse av at Nygaardsvolds navn egner seg dårlig som viskelær overfor de kjensgjerninger som foreligger. Derimot er det ypperlig egnet som rød klut overfor de fleste nordmenn.

Som avslutning på denne debatt fra min side vil jeg gjerne ha sagt følgende: Den som ikke har evnen til å se det hykleri som har foregått, all den svada vi har vært vitner til, alt det Ola Nordmanns-skryt vi har vært belemt med og all den humbug som har vært drevet i fedrelandets navn de siste 6 år, han vet ikke hvorfor han var (og er) nasjonalsosialist. — Idag skulle Henrik Ibsen ha levet. Jeg venter spennt på den NS-mann som kan ta arven opp. For aldri har Peer Gynt gått mere lys levende blant oss. **DAVIDO.**

striledere» for hvert fylke.

Det ubetinget mest bemerkelsesverdige er at denne kjempeplan som både i omfang og omkostninger slår fullstendig av marken selv slike sosialiseringsprosjekter som aluminiums- og stålverk, er unnfanget og utarbeidet i dypeste hemmelighet innen for organisasjonens stengte dører. — Statsminister Gerhardsen opplyser nemlig gjennom AP at hverken regjeringen eller A-partiet har hørt et eneste ord om denne planen før den nå offentliggjøres, klappet og klar til gjennomførelse! Så sterk føler man altså innen organisasjonskretser sin maktstilling som partipolitisk finansiering, at man mener seg berettiget til å gripe opp helt på egen hånd med landets styre og lovgivning, uten en gang å bemøye seg med å ta regjeringen og partiet med på råd!

Det er sannelig på høyeste tid at et flertall i det norske folk samler seg om å verne folkestyret, før det er blitt fornedret til et rent og skjært organisasjonsvelde!

Ukens smil

Det fortelles at Elienor Roosevelt tok med seg en eldre dame på en rundvandring blant FN's verdige la byrinter i Lake Success. Etterpå hvilte de to damer ut over en kopp te i forbundets restaurant.

— Nå, sa fru Roosevelt, hva synes du om de Forenede Nasjoner?

— Storartet — nikket den gamle damen, meget interessant — men hvorfor er det så mange utlendinger her?

Vi har her i bladet tidligere hatt anledning til å stille konsul Hans Halvorsen under lupen og beundre mannens forskjellige merkværdigheter. Det var sant å si ikke noe vakert syn.

At hans navn nå igjen figurerer i avisene på en mindre smigrende måte, er ikke egentlig egnet til å forbause. Denne gang er det som medlem av «styret» for det nasjonalhjelp-fond som Sam. Knutzen har forstått å forvalte ned til det rene null.

Riktignok har borgerpressen jevnt over i dyp ærbødighet for de «store» navn som figurerte i forbindelse med fonds-ledelsen, søkt å dekke over skandalen og å framstille de gode og kongevalgte menn som høyt hevet over enhver kritikk. De kan ikke påføres å ha gjort noe galt, heter det. At de ikke har gjort noe som helst i det hele tatt, synes å spille en mindre rolle. En venter åpenbart ikke av fine folk at de skal foreta seg noe. Nordmenns ører stritter idag etter å oppfange «his master's voice». Og i England er det jo slik at jo mindre man bestiller, jo finere er man.

Osloavisen «Dagbladet», som har bragt skandalen med Haakon den 7.s utdannelsesfond fram i lyset, har brutt ut av ærefryktens ring. I en leder den 25. juli med titelen «Aktverdige navn er ikke nok» tar avisen det riktige standpunkt at høy sosial rang og anseelse ikke er noen unnskyldning for «lettsindighet og likegyldighet» under utøvelsen av påtatte plikter. Det har vært gjort iherdige forsøk på å skape en martyrglorie om navn som Odd Nansen, og Hans Halvorsens, opplyser Dagbladet, «men», fortsetter avisen, «nå er saken såpass

oppklart at martyrigorien er falt av. Selv ikke utnevnelse til å forvalte Norges fineste hederstegn kan bote på det. Alle må forstå at her har skjedd ting som ikke må skje i et samfunn der ansvar, redelighet og renslighet blir regnet som nødvendige dyder».

Anførselen om «Norges fineste hederstegn» sikter til at konsul Hans Halvorsen etter okkupasjonens opphør fikk en høylyst tiltrengt fassadepuss ved at han av Kongen ble oppnevnt som kansler for ordensrådet for «Den kongelige Sanct Olavs Orden». I disse dage er oppnevningen fornyet og forgylningen atter i orden.

At en hovedstadsavis påstår offentlig at mannen mangler dyder som «ansvar, redelighet og renslighet», synes ikke å bety noe som helst. Vår edle samfunnsledelse glatter bare taushetens folder om sine skavanker og later som ingen ting. Vi lever jo i taushetens og glemsomhetens tidsalder. Jo mindre man lar seg anfekte, jo lettere blir det.

Eller tror kanskje noen at det er noe offentlig renovasjonsvesen som trer i virksomhet i et tilfelle som dette og som feier ut udueligheten, uredeligheten og urensligheten?

Vi tror det ikke.

Tidens guder er dens menn!

PA TROSS AV ENGELSKE

og norske protester mot opprettelsen av en italiensk hvalindustri, har et Trieste-verft nå strukket kjølen til et 24.000 tonnsm kokeri. — (Daily Telegraph 25. 7. 51.)

Utenrikskrønikk

Krigstilstanden slutt, men det er ikke fred

Det er ikke fred i Europa, men det holder på å bli slutt på krigen. Seks år og to måneder etterat det siste skudd ble løst ved den ubetingede kapitulasjonen har England opphevet krigstilstanden med Tyskland 9. juli, Frankrike og USA ventes å følge sammen med de 43 andre stater, som til forskjellig tidspunkt erklærte Tyskland krig. I USA kreves det en formell beslutning om krigstilstandens opphør av representantenes hus og senatet, og i Frankrike må nasjonalforsamlingen behandle denne sak. Italia og Mexiko tok sin beslutning allerede 7. juli og både Irak, Ecuador og Bolivia kom foran England. Følgende land følger så i disses fotspor: Argentina, Belgia, Burma, Chile, Columbia, Costa Rica, Danmark, Dominikanske republikken, Egypt, Etiopia, Finland, Filippinerne, Grekenland, Guatemala, Haiti, Indonesia, Jor-

dan, Jugoslavia, Kuba, Libanon, Liberia, Luxemburg, Nederlandene, Nicaragua, Norge, Panama, Paraguay, Persia, Peru, San Salvador, Saudi-Arabia, Syria, Tyrkia, Uruguay, Venezuela, Britiske samvelde med unntagelse av India og Pakistan, Australia og New Zealand, som allerede på forhånd hadde erklært krigen for slutt. Den eneste som savnes i denne listen er Israel, hvis utenriksdepartement den 9. juli erklærte at Tysklands krig mot det jødiske folk ikke kan betraktes som avsluttet. Det tyske folk har ikke forsøkt å gjøre godt igjen alle de forbrytelser som ble begått av nazistene, heter det i erklæringen og «ennå idag er tyskerne i besittelse av den eiendom, som de stjal fra jødene før de sendte dem til gasskamrene». — Dette er således et problem for seg, men det vil ikke hindre den videre utvikling, som tvinger seg

fram i kraft av sin egen tyngde. Da saken ble referert i det engelske underhus, sa Churchill, at de konservative fullt ut sluttet seg til regjeringens beslutning. «Vi står forenet i et oppriktig ønske om at Tyskland og Storbritannia skal finne en vei, som de kan gå sammen på i den retning som er utpekt av FN», sa han og ble hilst med hurrarop av parlamentsmedlemmene.

Siden det siste skudd ble løst er det flytt mye vann i Rhinen og Elben og Tyskland er blitt oppløst i to statsområder, hvorav det ene er blitt et underbruk av Sovjet-Russland, det annet en demokratisk republikk, som vestmaktene forhandler med bl. a. om opprettelse av en tysk hær i forbund med de vesteuropeiske staters og USA's styrker. Formelt har tyskerne inntil 9. juli i år vært en «fiendtlig stats under sætter», og nå reiser spørsmålet seg om hva krigens opphør innebærer. Svaret må bli: Stort sett ingenting. Okkupasjonen fortsetter og de høyeste alliertes myndighetsområde innskrenkes ikke, men det som er skjedd er det første skritt på den vei, som leder til den tyske stats fulle suverenitet.

Både på tysk og britisk hold har man sett det som nødvendig

å klargjøre, om denne nye form for fredstilstand skal gjelde bare for den tyske forbundsrepublikk, eller om den også skal utstrekkes til Østtyskland, d.v.s. sovjetsonen. I Bonn har man pekt på det eiendommelige, at de vesttyske myndigheter skulle bli tvunget til legalt å betrakte østtyskerne som fiendtlige medborgere, og verdensbladet «Times» sier at det må være selvfølgelig, at en innbygger i Leipzig ikke skal stå i en dårligere stilling i England enn en, som bor i Köln. Østtyskland er ikke anerkjent som en frittstående stat av vestmaktene, men på den annen side har heller ikke vestmaktene anerkjent at Bonnregjeringen har noen formell myndighet over områder utenfor forbundsrepublikken. — Alt dette viser, hvor infiltrert det hele er, og de som stiller med det synes ikke å kjenne ordene: Hva du gjør, gjør helt og ikke stykkevis og delt.

For Danmarks vedkommende er situasjonen nærmest komisk. Tidspunktet for den dansk-tyske krigstilstand er med et mildt ord noe svevende. Noen vil tidfeste den fra 9. april 1940, men det har ikke noe med juss å gjøre. Offisielt har man satt dagen til 29. august 1943, da tyskerne satte de danske myndigheter ut av spillet,

men det som kommer nærmest den historiske sennhet er vel at det ble krigstilstand samtidig med den offisielle anerkjennelse av Danmarks stilling som alliert etter befrielsen, hvilket igjen vil si, at den dansk-tyske krig begynte etter krigens avslutning.

Når det gjelder Norge er tvilen like stor. Ved kgl. res. av 13. juli i år er det bestemt, «at krigstilstanden mellom Norge og Tyskland, som inntrådte natten til 9. april 1940 ansees for å være opphørt». Om en slik erklæring vil bli tatt for god fisk, kan det være tvil om, likeledes om det har vært noen krigstilstand etter 10. juli 1940, men de som styrer, klamrer seg til sine fiksjoner så lenge de kan. Den dag, da den virkelige og juridisk formelle fred skal undertegnes, er det vel også andre som vil ha et ord med i laget, og det blir på grunnlag av de historiske fakta og ikke på politisk betonte påstander. Men den norske regjering har sine vektige begrunnelser for sitt standpunkt, for hvorledes skulle den ellers kunne forsvare sin forfølgelse av alle dem, som ble i gjen i landet og tok seg av dets styre og stell? Hverken den avdøde Bevin eller russernes Molotov synes å mene at Norge var med i krigen på annen måte enn

Danmark, og disse synsmåter deles av flere, som vil komme til å ha et avgjørende ord, når man omsider kommer så langt at Tyskland vil inntre i det europeiske fellesskap som likeverdig partner.

«Frem for neste etappe» er statsminsters Adenauers parole i kampen for den tyske suverenitet og han vet så inderlig vel, at krigstilstandens opphevelse er ganske enkelt den psykologiske bakgrunnen for at i det hele tatt en parlamentsmajoritet skal kunne stemme for et bidrag til Vestens forsvar. Schumacher stiller seg fremdeles avvisende, men Washington anser det for ubetinget nødvendig at Schumacher og hans sosialdemokrater stemmer sammen med regjeringspartiene for en tysk opprustning slik at man kan tale om en fullverdig tysk folkemajoritet.

Bakom det som er skjedd øyner man det store spill. Etterat Pariserkonferansen endte uavgjort, er opphevelsen av krigstilstanden det nye sjakktrekk overfor Moskva. Og man venter nå på Sovjets reaksjon, likesom man også regner med en viss goodwill i Østtyskland, hvor forholdene er alt annet enn rosenrøde. Men meget kan hende, før vi neste gang kan behandle denne sak.

Tidligere NS-medlemmers tjenestegjøring i militære

De som fikk tilbake sine rettigheter iflg. Lov av 28. juni 1949 vil i denne artikkel få kjennskap til hvordan de skal forholde seg Tidligere utskrevne mannskaper av årsklassene 1939 og eldre pånytt innført i rullene

Nyutskrevne mannskaper av årsklassen 1945 (født 1924) utskrives for tjeneste i Heimevernet, og mannskaper av årsklassene 1940-44 (født 1919-1923) må selv fremsette begjæring om å bli utskrevet

Mannskaper f. 1928 og senere utskrives årskl. 1951 med tj.plikt som denne

Mannskaper født 1925-27 må selv fremsette begjæring om å bli utskrevet

Begjæring om utskrivning må være innsendt innen 31. des. 1951 I tilfelle krig vil både befalingsmann og menig bli innkalt med sin årskl. som menig

Fra Forbundet for Sosial Oppreisning har vi fått tillatelse til å offentliggjøre en skriftveksel mellom Forbundet og Forsvars departementet. Vi antar at denne skriftveksel og de opplysninger som Departementet gir, har så stor interesse for alle våre meningsfeller at vi nedenfor gjengir de nevnte dokumenter in exten so:

Til
Det Kgl. Norske Forsvarsdep.
Oslo.

Tidligere NS-medlemmers innkalling til tjeneste.

En 43-årig fenrik meddeler oss i brev av 19. ds. at han nettopp gjennom sin avdeling har mottatt vedkommende krigskommissariats ordre om å melde seg til tjeneste som menig. For medlemsskap i NS og for å ha tjenestegjort som sveltfører i AT utholdt han i sin tid 4 måneders varetektsarrest og fikk kr. 1000,— i bot. Boten er betalt.

Innkallingen skjer under henvisning til lov nr. 25 av 28. juli 1949, ved hvilken bl. a. militært rettighetstap ble opphevd for folk med mindre enn 1 års straff.

Ved at en fenrik på denne måte blir «degradert» til menig, kommer han på mange måter i en stilling som hæren vel vanskelig kan anse seg tjent med å plassere ham i. Blant annet må han jo være forberedt på å gjøre tjeneste som menig blant tidligere skolekamerater og underordnede, og vil gjennom denne sin tjenestegjøring bli undergitt en mental straff som ikke står i noe som helst samsvar med den straff som de strafferettslige myndigheter har ansett det passende å tilmåle ham.

Vårt Forbund har til stadighet forespørsler fra vernepliktige — både menige og befal — som tidligere har vært NS om hvordan de har å forholde seg, og ut fra den interesse

nedlagt når det gjelder den annen kategori, I et hvert tilfelle hvor vedkommende er dømt til rettighetstap vil han imidlertid automatisk også miste retten til å være befalingsmann i Forsvaret.

Herav følger at alle som går inn under bestemmelsen i lov av 28. juli 1949, uansett om vedkommende har vært befalingsmann eller menig, i tilfelle krig vil bli innkalt med sin årsklasse som menig. De vil bli plassert der hvor de gjør mest nytte for seg og herunder vil det antakelig bli tatt omsyn til tidligere befalingsmenns utdanning og spesielle kunnskaper.

En vil tilslutt anføre at det ikke er noe i velen for at tidligere NS-medlemmer søker stilling i Forsvaret.

Etter fullmakt
T. Vetlesen.

G. Stampe.

Vi offentliggjør her «Kunngjøring til Forsvaret» som det henvises til i Departementets skriv.

Fra Forsvarsdepartementet.

Vernepliktige som har gjenervet retten til å tjenestegjøre i Forsvaret i medhold av lov av 28. juli 1949, § 4, 2. ledd.

Etter «Lov om brigde i rettstap-reglane i landssviklovene» av 28. juli 1949, dens § 4, 2. ledd, falt bl. a. tap av retten til å tjenestegjøre i Forsvaret bort fra og med 9. mai 1950

samme måte. Avdelinger m. v. som får henvendelse fra slike frivillige, sender nødvendig melding til vedkommende krigskommissariat.

2. Til de av de rulleførende enheter som etter Generalkrigskommissærens avgjøring anses å ha størst behov for dem, utskrives i årsklassen 1951 og med tjenesteplikt som denne:

a) mannskaper som etter sin alder skulle tilhørt årsklassene 1948 og senere (dvs. født i 1928 og senere) og

b) mannskaper som etter sin alder skulle tilhørt årsklassene 1946 A, 1946 B og 1947 (dvs. født i 1925-27) og som framsetter begjæring om det.

De legeundersøkes og klassifiseres for utskrivning ved Utskrivingsvesenets forsorg etter særskilte bestemmelser fastsatt av Forsvarsdepartementet.

3. Begjæring om å bli utskrevet etter ovenstående bestemmelse må være framsatt innen 31. desember 1951.

«Vi vil ikke hate»

På Davidos artikkel i nr. 20 «Vi vil ikke hate» er det en liten «hale» som svar på undertegnede svar-artikkel til Davido. I denne skriver Davido at han ikke hater noen, men bare så innerlig forakter slike folk som Stalin, Molotov, Hauge, Gundersen, Thagaard og Keilhau, og at han ikke tror, at frontkjemperne ennå en gang skulle ville våge livet for dem. Da er vi forsåvidt enige, fortsett fra, at det vel nærmest er en skrivefeil, når det står «enda en gang», — da frontkjemperne selvsagt aldri har kjempet for dette kompaniet. Om det forferdelige skulle skje, at de måtte ut i kamp påny, ville det sikkert være for noe ganske annet, selv om det ble mot den samme fienden: den bolsjevisk-asiatiske inntrengen i Europa. De gikk til kamp for sitt fedreland, og det ligger jo der fremdeles, som det har ligget der i tusener av år, selv om de nåværende maktthavere, etter mønstre fra øst, har brutt ned alle grunnleggende rettsprinsipper innen vår sivilisasjon og skritt for skritt driver landet inn i det marxistiske statsslaveri.

at den første forutsetning er full oppreisning — politisk, rettslig og økonomisk for alle dømte, og løslatelse av alle som sitter fengslet. Det kan ikke sies å være «lettvindt forsoning».

Det jeg mener er at man ikke på forhånd skal trekke seg inn i et skall av bitterhet og hat, og bare si: Jeg vil ikke. Hvis folk fra den annen leir kommer med fremstrakt hånd og med et ærlig sinnelag (uten bisetninger som at «dere måtte da forstå...» eller andre vandle talemåter om å «tilgi») at vi var landssvikere o. l. så skal man ikke blankt avvise dem, men være åpen for forståelse.

Hvis en har tenkt å bli i Norge, enten fordi en ikke ønsker å emigrere, eller fordi en ikke har sjangsen til det, så kan en ikke for alltid lukke seg inne i et hardt skall og avvise en hver tanke på en mulig «brobygging», om ikke for sin egen skyld så ihvertfall av hensyn til den oppvoksende slekt. (For å unngå enhver misforståelse vil jeg gjenta, at grunnlaget må være erkjennelse og ikke «gene-

E. Hoffstad

Urtekommandoen

Blad av llebus historie

200 sider tekst.

16 sider fotos.

En skildring av livet i en norsk konsentrasjonsleir — til daglig, i fest, i arbeid, i lek og sport, i spøk og bittert alvor. Rikt illustrert med fotos fra leir og brakker, interiører og eksteriører.

Pris kr. 12,00 fritt tilsendt.

På grunn av papirsituasjonen kan der bare ekspederes forutbestilte eksemplarer. Adr.: Sofiegt. 12, Oslo.

Dressen kan vi sy —

hvis De har stoff med tilbehør. 20 års praksis. Skriv etter mål-skjema. Sylønn kr. 80.00.

P. Sporsem's Konfeksjonsfabrikk — Aukra.

Sommermat.

PRIMA SKINN- OG BENFRI KLIPPFISK

leveres i kilopakker påtrykt matoppskrifter, samt i kasser a 26 kilo og ca. 60 kg. — til handlende og forbrukere.

NYSALTET UER — NYSALTET TORSK m. m.

OTTO OTTESEN HAVNERAAS A/S

Telegr.adr.: HAVNERAAS — Telefon 1630.

KRISTIANSUND N.

Arbeiderbladet —

— Fortsatt fra side 1 —

ter som Forbundet for Sosial Oppreisning har holdt. Men de som møter på disse forsamlinger er delegerte fra hele landet nettopp for å få begrenset oppmarsjen av plassshensyn! Men vi er alle like interesserte i hva man forhandler og beslutter, som dem der deltar, og vi står som en kompakt masse bak ledelsen for å kreve vår rett! Var det i 1945 100,000 politisk forfulgte så er tallet på meningsfeller i dag flere ganger større. Og det merkeligste er, at de som stod utenom NS, men som senere har fått sine øyne opplattet er blitt adskillig hardere, enn vi som har vært utsatt for hjemmefrontens hån, avisenes spyttsslikkeri, «retten»s dom osv. Og det gler oss, at de politisk forfulgte rekker sluttet til av folk som har sett humbugen i A-partiets politikk gjennom årene. Bedre sent enn aldri! Det er altså ingen liten klikk, som arbeiderpartiet vil ha oss redusert til, men en mektig oppslutning som kan skrives med 6-sifret tall.

«Man prøver å få oversikt over gamle NS-medlemmer».

skriver regjeringsorganet. Vi «pro-

Misjonsprest A. Thunems

brosjyre: «Et særmerkt blad i misjonsjesl- etaoin shdu cfw sjonsselskapets saga» som ble anmeldt i «8. Mai» nr. 25, kan fåes ved henvendelse til herr Carl Seeland, Oppegård st. — Brosjyren koster kr. 2,— fritt tilsendt.

Systue

på sentralt sted i Romsdal, søker en dame som vil drive for egen regning i samarbeid med konfeksjonsforr. Rikelig arbeid. Liten mod. leilighet. Bill. mrk. «Konferanse nr. 243».

General Guerian —

— Forts. fra side 1 —

de av rettferdigheten, ble til et verktøi for hevnen. Jeg har i dypeste skam sett på den spott der ble drevet med den amerikanske justis.... Som forum for retten er Nürnberg domstolen en farce. Som et verktøi for kommunistisk politikk er den virksom og mektig».

Generalen gir så en del eksempler på den raskap Frankrike har begått overfor soldater. Bare i Bordeaux be-

responsar fra vernepliktige — både menige og befal — som tidligere har vært NS, om hvordan de har å forholde seg. Saken ble diskutert i Forsvarshighet for landets forsvar som alltid har besjelet dem som sogner til vår krets, har vi søkt å forme våre svar i samsvar med den gjeldende lovgivning og slik som det må antas i realiteten å gagne forsaret best.

Vi må imidlertid erkjenne at vi er i ytterste tvil om denslags «degraderinger» som det her er tale om, vil innebære noen styrkelse av forsaret, og av hensyn til den det her gjelder og de mange andre befalingsmenn i hær og marine som nå formentlig kan vente å bli innkalt, tør vi spørre om det her er tale om et prinsipp som er fastlagt til præceptorisk etterfølgelse. Er det tilfelle vil en som er ansatt til en bagatellmessig straff, i høy grad måtte misunne den som har begått såvidt betydelige lovovertrædelser at han når opp i en straff av over 1 år. I og med det blir i et hvert fall «den større forbryter» spart for den forsmedelse som «den mindre» må gjennomgå ved i hele sin tjenestetid å bli utpekt som en fedrelandsforsvarer av secunda klasse.

Idag — i 1951 — fungerer med sinere med opptil 7 års tvangsarbeid som distriktslæger, jurister med 5 års straff står igjen i skranken som sakførere, osv. osv. Hensett til den skrikende mangel på utdannet militært befal som avisene daglig bærer bud om, synes det mer enn besynderlig at forsarets myndigheter går fram på den måten som her er nevnt overfor folk som i virkeligheten aldri har tenkt eller gjort annet enn å søke å fremme sitt lands interesser og for hvem det norske fedreland har betydd — og betyr — mer enn å tjene som et middel til reklame for «god, nasjonal holdning».

Det er mange som venter departementets svar på vårt spørsmål og vi ber om å få det.

Ærbødigst
Helge Grønstad
sekr.

På dette brev ga Forsvarsdepartementet følgende svar:

Forbundet for Sosial Oppreisning, Kierschowsgt. 5, Oslo.

Tidligere NS-medlemmers innkalling til militærtjeneste.

En viser til Forbundets skriv av 21. f. m. om ovennevnte sak.

Forsvarsdepartementet har 18. mai 1951 fastsatt bestemmelser om vernepliktige som har gjenervert retten til å tjenestgjøre i Forsvaret i medhold av lov av 28. juli 1949 § 4, 2. ledd.

Til orientering legger en ved utklipp av Kunngjøring til Forsvaret av 16. juni 1951 hvor bestemmelsene er tatt inn.

En antar at den nevnte fenrik i samsvar med disse bestemmelser er gjeninnført i rullene og at noen innkalling av ham ikke har funnet sted.

Med omsyn til tidligere befal som er dømt for medlemskap i NS eller annet forhold som rammes av Landsviklovens bestemmelser, så må det skilles mellom fastlåste og uløste (vernepliktige, utskrevne). For de førstes vedkommende vil de som regel være blitt fradømt sin stilling etter at slik påstand er nedlagt. Den samme påstand er også ofte

reglane i landssviklovene, av 28. juli 1949, dens § 4, 2. ledd, falt bl. a. tap av retten til å tjenestgjøre i Forsvaret bort fra og med 9. mai 1950 for dem som var idømt sådant retts tap etter landssvikloven når dommen ikke gikk ut på frihetsstraff i mer enn 1 år.

Med heimel i Lov om verneplikt og utskrivning av 21. juni 1929 (med endringslover av 19. juni 1947 og 2. april 1948), dens §§ 41 og 51, bestemmer Forsvarsdepartementet om ovennevnte personer:

A. Gjeninnføring i rullene av tidligere utskrevne.

Mannskaper av årsklassene 1939 og eldre, som tidligere er utskrevet og som finnes i rullene, skal gjeninnføres således:

Krigskommissariatene identifiserer mannskapene etter politimestrenes innmeldinger om gjenervring av rett til tjenestgjøring i Forsvaret og foranlediger dem gjeninnført i rullen ved vedkommende rulleførende enhet. Generalkrigskommissariatet sørger for det nødvendige innbyrdes samarbeid mellom krigskommissariatene.

De rulleførende enheter skal på sin side sende melding til vedkommende krigskommissariat om mannskaper av årsklassen 1939 og eldre som nå skal gjeninnføres i rullene og som de på en eller annen måte har kjennskap til, eksempelvis ved de fra krigskommissariatene motatte domsmeldinger i samband med overføringen til ekstrarullen og slike som selv har meldt seg eller framtidig melder seg.

B. Nyutskrivning.

Nyutskrivning skal skje således:

1. Til vedkommende infanteriregimenter (-bataljoner) utskrives, for tjeneste i Heimevernet:
 - a) mannskaper av årsklassen 1945 (født 1924) og
 - b) mannskaper av årsklassen 1940—44 (født 1919—23) som framsetter begjæring om det.

Krigskommissariatene tar ut de således pliktige (pkt. a) av politimestrenes innmeldinger og utskriver dem, uten å foranledige dem legeundersøkt, til det infanteriregiment (-bataljon) som svarer til den adresse politimesteren har oppgitt. Eventuelle «sjøvernepliktige» som senere måtte kreve det, blir da å overføre til Sjøforsvaret.

De som framsetter begjæring om det (pkt. b), utskrives på

de nævnte måter, etter mønstret fra øst, har brutt ned alle grunnleggende rettsprinsipper innen vår sivilisasjon og skritt for skritt driver landet inn i det marxistiske statsslaveri.

Davido ber meg «bære over med» våre frontkjemper. Jeg er ikke den som setter meg opp til dommer over noen av ofrene for rettssvikoppgjøret. Jeg appellerte til frontkjemperne, til de gode instinkter som fikk dem til å sette livet inn i kampen mot verdensterroren og for sitt fedreland, og jeg uttalte håp om, at den hatefulle og uforsonlige innstilling som Davidos første artikkel ga uttrykk for, ikke måtte representere den gjengse innstilling hos frontkjemperne. Og det håper jeg fortsatt. Jeg håper til og med at Davido selv skrev den første artikkelen i en stemning av særlig håpløshet og mørke tanker, og at den ikke gir uttrykk for hans egentlige jeg. Jeg bebreider ingen frontkjemper, om han er blitt offer for et selvfølgelig hat, men jeg bebreider Davido og andre om de gjør propaganda for hatet. Undertegnede går altså den motsatte veien, og advarer mot å dyrke hatet.

Det var derfor med oppriktig glede jeg leste Davidos annen artikkel, hvor han skriver, at han ikke hater, men bare forakter folk som Gundersen, Hauge, Thagaard og Keilhau. Og den følelsen deler vi sikkert alle, innenfor våre rekker. Disse herrer og andre av samme sorten er ikke verd at man forgifter sitt eget sinn med et hat, som bare slår tilbake på en selv og ikke generer slike folk det allerminste. Altså, kjære frontkjemper Davido, Vi vil ikke hate, la oss være enige om det. Kanskje vi etterhvert også kan bli enige om enda mere.

Og så et svar til K. M.:

I anledning av K. M.s artikkel: — «Noen refleksjoner omkring Brit Tveit's «Vi vil ha hat» — Vil vi? hevder K. M. at han stort sett er enig i, at hatet ikke fører til noe positivt. — Men det er ikke riktig, når han skriver at jeg «blankt avviser» Davidos første artikkel som et gjeldende uttrykk for hva frontkjemperne føler og tenker. Jeg har ikke «avvist» denne mulighet, men skriver ordrett at «jeg håper at vi ikke skal skuffes» ved at Davido representerer deres (frontkjempernes) innstilling idag». Det dreier seg altså bare om et håp, hvilket ikke betyr, at jeg ikke er klar over dybden av den urett som er begått mot dem, som frivillig meldte seg til krigshelvetet på østfronten.

Selv om situasjonen herhjemme under okkupasjonen var lite misunnelsesverdig også for oss menige, (om enn aktive) NS folk, kan det ikke sammenliknes med aktiv krigsinnsats på østfronten, hvor man ikke bare opplevet krigens vanlige redsler, og de overmenneskelige strabadser under den russiske vinter, men hvor man stod overfor et mongolsk-asiatisk barbari, og metoder og grusomhet og sadisme overgår alt det man ellers har forbundet med krig. Nettopp fordi frontkjemperne gikk frivillig til en slik kamp, har jeg funnet det dobbelt tragisk, når mange i — lett forståelig — såret stolthet og ærekjærlighet, og under presset av den sjofleste sjikane og mishandling, har lukket seg inne i et frossent og selvfølgelig hat, hva der for meg står som den største personlige tragedie.

K. M. skriver, at man ikke kan «for lange glemsel og lettvindt forsoning». Jeg skrev imidlertid,

«La ikke for sin egen skyld så hurtig fall av hensyn til den oppvoksende slekt. (For å unngå enhver misforståelse vil jeg gjenta, at grunnlaget må være erkjennelse og ikke «generøs» tilgivelse for våre «synder».)

Sjangsen for en slik erkjennelse fra jøssinghold er kanskje ikke så stor, eller umiddelbart forstående annet enn som spredte enkelttilfeller. Men egentlig burde det ikke være så vanskelig for hederlige jøssinger å erkjenne uretten som er begått mot oss. — For det første fordi det såkalte «rettsoppgjør» er en nasjonal katastrofe, som rammer hele det norske folk. For det annet fordi utviklingen etterhvert har åpenbart hvor skamløst de «gode» nordmenn er ført bak lyset både under og etter krigen. Med andre ord, at jøssingenes «nasjonale holdning» er blitt systematisk underbygget av myndighetene ved fortellser og forfalskning av sannheten. (Ordren om «stiltillt omkring rettsoppgjøret» er således typisk for den taktikk som anvendes for å hindre, at sannheten kommer fram.)

Det er imidlertid to fundamentale forfalskninger som har vært særlig skjebnesvangre, og som etterhvert er blitt så ettertrykkelig avslørt, at det ikke lenger er mulig å være uvitende om det. Først og fremst påstanden om, at det var Tyskland, og ikke England, som gikk til et uprovosert angrep på Norge, mens sannheten er, at den tyske aksjon var en motaksjon for å hindre en engelsk-alliert besettelse av Norge. En kjennsgjering som tar grunnlaget bort under hele «rettsoppgjøret», og som er bekræftet til overflod av selve avguden Churchill i hans krigsmemoarer. Den annen mest skjebnesvangre løgn var propagandaen under krigen om at Sovjet var blitt kristelig og demokratisk, hadde oppgitt sine verdenserobningsplaner og sitt statslaveri for sammen med de vestlige demokratier å kjempe for verdens frelse fra «de barbariske tyskerne» i en krig som skulle avskaffe krigen og bringe fred og velsignelse til alle folk — bare tyskerne var slått.

Alle kan bli ført bak lyset, det er en ærlig sak. Så meget mer som landets «lovlige» autoriteter med konge, regjering og høyesterett i spissen gikk god for denne skruppelløse forvrengning og fortielse av sannheten, og til og med «kirkehøvdningene» og et nesten samlet presteskap gikk god for Stalins omvendelse under krigen og «rettsoppgjørets» lovlighet etter krigen.

Men å ture fram i fordømmelsen av oss etter at falskheten og løgnen er blitt så grundig avslørt og åpenbar ved utviklingen selv — det er ingen ærlig sak.

Hvis det overhodet finnes anstendighetsfølelse igjen i jøssingene, burde den snart melde seg, og reise en omsegripende protest mot en fortsatt avstraffelse av dem, som ikke trodde på disse løgnene, og isærdeleshet mot den fortsatte diskriminering av frontkjemperne, som var villige til å ofre livet i kampen mot en fiende, som jøssingene selv nærer en dødelig angst for idag. Og med «jøssinger» mener jeg da i denne forbindelse ikke den klikken, som fortsatt holder rettssvikoppgjøret gående, men alle hederlige nordmenn utenfor våre rekker, som ble ført bak lyset av hetspropagandaen under og etter krigen.

Jøssingene har utspillet, men la det ikke være oss som stenger veien ved på forhånd å avvise en ærlig appell

NS-medlemmer»

skriver regjeringsorganet. Vi «prøver» ikke! Vi har alltid hatt kontakt med dem som har vært politisk forfugte, enten de har vært fengslet eller straffet på pungen. Og vi oppgir ikke vår kamp før vi har oppnådd vårt mål som er hel og full oppreisning med erstatning! Vi behøver ikke appellere til noen bitterhet, som det «edle» organ uttrykker det. Vi ble kastet i fengsel for «å omskoleres» til «gode» demokrater som det så smukt heter. Jeg kan bare trøste de bekymrede med at akkurat det motsatte har man oppnådd. Vi er jo klare over, at «rettsoppgjøret» var den største svin del som har forekommet i vår historie, og vi tror, at dem som satte dette i sving vil krype ynkelig fra medansvarligheten på samme måte som professor Keilhau gjorde det i sin artikkel om «Landssvikanordningens tilblivelse.»

Vi vil aldri gå fram på brutal eller uparlamentarisk måte

med å vinne fram med vårt syn på den svindel vi har vært utsatt for. Vi ønsker ikke — som Tryggve Lie uttrykte seg da han i sin tid kom tilbake fra Moskva — å gå tvers igjennom loven om det ble nødvendig for å få makten.

Jeg fikk i sin tid et takkebrev

fra prost Andstad i Solør fordi jeg i Tidens Tegn hadde fått høve til å rette et tendensiøst referat fra pro-

med et hårdnakket: nei takk.

Tilslutt en liten protest mot K. M., når han skriver: «...der tales i kronikken (B. T.s) om skyld på begge sider, om galt og vrangt som skjedde under NS styret». Dette må bero på en forveksling med andre innlegg i avisen. Ikke noe kunne være meg mere fjern enn å skrive om «skyld» på begge sider. Det vilde jo bety skyld i det vi er anklaget for, nemlig landsforræderi. Noe annet er, at jeg kunne ha skrevet, at det selv sagt ble begått feil på begge sider. Det ville jo vært overmenneskelig om det under de hektiske forhold i okkupasjonstiden ikke ble begått feil. — Men — heller ikke det skrev jeg.

Tilslutt en takk til B. i nr. 18 av avisen for den vennlige hilsen. De har rett: Vi utstøtte kan trass i alt være lykkelige over, at vi ikke har belastet vår samvittighet med å ha hjulpet den røde arme inn i Europa, at vi ikke er medskyldige, hverken i tanker eller handlinger, i den forferdelige ulykke som allerede har rammet to tredjedeler av Europa, men tvert imot — trass i alle ofre og lidelser — holdt en klar front mot fienden, som hele verden idag skjeller for i redsel, inklusive de tusener, hundretusener og millioner, som under krigen jublet ved hver melding om de røde horders seier over europeiske soldater — for hver asiatisk erobring av europeiske byer og land.

Brit Tveit.

Generalen gir så en del eksempler på den råskap Frankrike har begått overfor soldater. Bare i Bordeaux befant der seg i november 1950 40 tyske fanger, som var dømt til døden. Dag og natt lå de i lenker. Omtrent 300 var i langvarig straffarbeid, 600 befant seg fremdeles i varetekt og var således etter 6 års fangenskap ikke dømt. I juli 1950 ble en tysk politioffiser skutt i Marseille etter at han lenket i over tre år hadde ventet på fullbyrdelse.

Boken bør leses av alle de hyklere som daglig slenger rundt seg med uttrykk som «demokratisk rettsstat» etc

Guderian kommer så inn på de avgjørende ting. Hvordan det skal bli mulig å reise en ny tysk arme til beskyttelse av Tyskland og dermed vest Europa. Han sier at dette vil bli umulig uten at Frankrike og England innser, at der er kun en ting tysk ungdom er villig til å kjempe for nemlig et fritt og selvstendig Tyskland. — Generalen påpeker slike vanvittige bestemmelser av okkupanten, at alle beskyttelsesrom for sivilbefolkningen er forbudt å bygge og de gamle er sprengt i luften. Ja man har grunn til å spørre seg selv om ikke vestens statsmenn står i Moskvas sold bak kulissene. Mew.

stens lagmannsrettssak, hvor det i følge journalist Osvald Olsens artikler i landets presse under okkupasjonen — ble påvist at A-partiet hadde kjøpt vitner mot prosten for å få ham dømt. Denne artikkel ble riktignok oppført på hr. Olsens tiltale etter «frigjøringen», men strøket, da han stevnet Tryggve Lie som vitne i sin sak og tiltalen falt bort. Hans artikkel om dette under okkupasjonen står altså ved lag. — Prost Andstad var ikke NS, men «Lappo-mann» og det gjaldt derfor å få ham dukket og uskadeliggjort.

A-partiet har sjelden eller aldri benyttet blanke våpen i kampen for å vinne den politiske makt i landet. Vi akter å benytte blanke våpen for vår rett, men vi gir aldri opp kampen her for, selv om Arbeiderpartiet raser over avsløringene. De kommer etter hvert.

Arbeiderbladet

vil ha rede på hva man skal gjøre med den lille gruppen av uforsonlige nazister. Jeg vil atter understreke at vår kamp intet har med nazisme å gjøre. Vi vil bare hevde vår soleklare rett med parlamentariske midler. — Men skal man få utryddet gruppen så får man gjøre som man gjorde med Quisling og Schanke. Vi skal også skaffe disse martyrer oppreisning i folket! Det hører med til vår kamp. Historien vil komme til å tale et tydelig språk om de nasjonale i landet, som under okkupasjonen «raket kastanjene ut av ilden» for Nygaardsvoldsregjeringen for å berge folk og land. Da først skal vi komme til å tale om gode nordmenn. Ennå er det for tidlig til å sette det rette stempel på dem som smykker seg med denne rosett.

ARGUS.

Jordmoren som hadde vært NS -, ble nektet å hjelpe fødende kvinne

«En kan ikke tillate at hun assisterer ved Deres nedkomst», svarte lensmannen

En ny skamstøtte over den blinde tåpelighet

Fremdeles er historien om de gale år like mange og like utrolige. Vi skal idag ta for oss en av de mest groteske:

En jordmor nordpå var medlem av NS og meget virksom i NSH. For dette ble hun dømt til fengsel i 6 måneder, tap av de i landssvikanordningens § II, 1—4 nevnte rettigheter i 10 år og tap av adgangen til å praktisere som jordmor i 5 år. Hun har sittet fengselstiden fullt ut og finner selv ikke å ha noe å søke benådning for, da hun ikke har erkjent seg skyldig. I domspremissene heter det forøvrig, at hun i okkupasjonstiden har hjulpet mange og flere av vitnene har gitt uttrykk for at hun var godgjørende. I skjerpende retning finner retten ikke noe å bemerke.

I en skrivelse av 2. 7. 45 sier lensmannen i hennes distrikt, at skulle hun bli løslatt ved fengselsfristens utløp, bør hun ikke tillates å komme tilbake til distriktet og det gir politimesteren ham medhold i. Da hun imidlertid sommeren 1946 var ferdig med soningen var det flere kvinner i distriktet som søkte henne med sin nedkomst for øye. De ble henvist til å skaffe seg myndighetenes tillatelse.

En av dem skriver så til lensmannen

og sier at «jeg ser det helt forvilethvis ikke mitt andragende blir imøtekommet» og at vedkommende jordmor bør like ved. Men nei. Lensmannen svarer at «en kan ikke tillate at hun assisterer ved Deres nedkomst».

Det er ikke nok med denne henvendelse. På en henvendelse til politikkam meret i vedkommende distrikt noe senere, svarer dette, at jordmoren «er fradømt retten til å inneha off. stilling, men ingen kan vel nekte henne å bistå ved en fødsel rent privat». I en svarskrivelse fra distriktslægen på en tilsendt ansekningsier denne bl. a.: «Det er vel neppe noen som kan nekte Dere å benytte (her kommer navnet) som jordmor ved Deres nedkomst. Men trygdekassen kan nekte å betale honoraret, såfremt den fast ansatte distriktsjordmor kan skaffes.... Skulle fødselen inntreffe om natten må man også ta hensyn til patientene slik at disse får den hjelp de trenger». I en skrivelse direkte til jordmoren sier politimesteren som svar på en rekke forespørsler fra di-

at hun ikke kan anvendes i det offentlige helsearbeide på like fot med andre jordmødre».

Hvis vi ikke hadde originaldokumentene foran oss, ville vi neppe ha trodd at folk kunne være så gale, selv i den verste tiden. Men hverken dokumentene eller underskriftene lyver, og de er neppe til noen honnor for de krumryggede embeds- og bestillingsmenn. Og tenk på, hvilke bekymringer de stakkars kvinner ble utsatt for — og det i flere tilfeller da deres menn var borte på fiske og de ingen hadde å hjelpe seg. De må ha fått et underlig inntrykk av rettferdigheten her i landet.

Denne lille historie vil bli stående som en skamstøtte over all den blinde tåpelighet som rådde i det som i festtaler kalles «Frigjøringsåret».

En tromme i natten

Av Astrid Aune

Trommehvirvelen går, inntrengende og monotont. Igjen og igjen. Dødens trommehvirvel går: «Henri Philippe Petain, Maréchal av Frankrike, du skal møte til den siste appell!» - En gammel mann mumler svakt: «Til stede. Jeg kommer!»

Helten fra Verdun er unnslett sine jordiske dommere. Langt borte fra Frankrike som han elsket så høyt. Han ga alt for det, ære og liv. Han betalte prisen til sin siste stund. — Han sviktet aldri når fedrelandet kalte — ikke en gang da dets kalden førte til skjensel, vanære, eksil og død. Han gjorde sin plikt som soldat med høyt hevet hode. Han var inkarnasjonen av alt som var fryktløst og tappert.

Trommehvirvelen går: «Henri Philippe Petain, de behøver ikke å reise deg noe monument! Vi har reist det for deg i våre hjerner! Vi glemmer deg aldri, vi bøyer oss i dyp ærefrykt ved din bære!»

Trommehvirvelen går: «Soldater fra Verdun, levende og døde, helten fra Verdun er død! Levende, vern hans minne — døde, ta imot ham, han ønsket å hvile hos dere, når reisen var slutt. Men det fikk han ikke

! Meddelelsen om Petains død ble i Dagbladet utstyrt med følgende tittel over 3 spalter midt på 1. side: «Marskalk Petain endelig død». Vi vet ikke om bladet samtidig flagget på helstang i anledningen. Bladet er jo som kjent «alltid foran» — også når det gjelder taktfullhet. Hva mon fru Skavlan vilde si om hun en dag slo opp avisene og fant følgende tittel — skrevet av en eller annen Dagblad-epigon: Redaktør Skavlan endelig død....? Z.

REGJERINGSPRESSEN

kan meddele, at justisminister Gundersen har vært i Hålsingborg i spissen for en norsk delegasjon og gjort «inngående studier» av Findus-fabrikens anlegg. Det gjelder her en metode for dypfrysning av bær og grønnsaker og den må formentlig ha fanget hans interesse. Og så var det jo en hyggelig reise på statens bekostning. Vi vil ikke dermed ha sagt, at justisministeren slik som enkelte andre føler jorden brenne under seg at han vil sikre seg en fremtid i fryseriindustrien, men man kan aldri vite, slik som forholdene utvikler seg her i verden.

er? Hørte du dem ennå en gang rope: «Leve Frankrike, leve Petain.»

Trommehvirvelen går: «Du var Frankrikes helt i mangfoldige år. Tusener ba for deg, tusener velsignet ditt navn, tusener ville se deg. De skydde ingen anstrengelser for å få et lite glimt av deg. Husker du noen som gikk til fots i ukevis bare for å få møte deg? Det var i din velmakts dage. Da lykken snudde seg, var det kanskje mange av de tusen som kastet seg over deg for å ta din ære og ditt liv. «C'est la vie, n'est pas?» Du kjente ikke til intriger all ondskap var deg fjern. Du bare adlød og kom da Frankrike kalte på deg i farens stund. Du ønsket bare som Napoleon ønsket at du skulle få hvile en gang blant det franske folk som du elsket så høyt.»

Trommehvirvelen går: De brø seg ikke om ditt ønske. Du var blitt «landsforræder». Trodde de kanskje, mange av dem. Men vi vet bedre. Vi vet at du var og er helten fra Verdun, Frankrikes store sønn. Mannen som ikke kjente til noe annet enn det å følge sin samvittighet og gjøre sin plikt.

Trommehvirvelen går: Vi senker de blomstrende faner ved din bære

En skriptisk holning overfor samtiden - skjerper evnen til forståelse

Hule toner

A-partiets hovedorgan har åpenbart ikke kunnet for-døye meldingen om at Forbundet hadde holdt landsledermøte i Frol nå nylig.

I Arbeiderbladet for 20. juli har redaksjonen kokt sammen en søtsuppeartikkel full av «nestekjærlig» bekymring for de stakkars vill-ledte NS-medlemmer som står i fare for å bli fristet til opposisjon mot «rettsoppgjøret». Det er bent fram forferdelig hva disse arme menneskene er utsatt for. «Full-blods nazister» — mindre kan ikke gjøre det — har slått lag med desiderte kværlanter, og er dratt på sjelejakst etter «de mange som nå vil ha fred for enhver pris»!

Fred for enhver pris! Tenk det, elskelige Arbeiderblad! — Fred for enhver pris!

Ja, vi lever jo mitt oppe i en fredsdiskusjonens tid, der freds begrepet åpenbart later til å gå noen hver på nervene. Skidt i retten, skidt i sannheten skidt i æren — leve freden! Så vil alt bli så uendelig godt og bra.

«De som lar oss i fred og selv vil ha fred, skal vi la være i fred», lover Arbeiderbladet — mens krokodilletårene drypper. «Vi skal gi plass blant oss for dem som trenger fellesskap og litt vennskap og menneskelig varme. De skal ikke behøve å fryse i ensomhet».

Det er en underlig form dette vennskapet og denne varmen har fått inntil denne dag. Og det er like underlig hvordan det arter seg ennå i denne stund. Det er menneskelige livs tragedier som utspiller seg her i vårt land ennå i juli 1951 —

trass i all den varme og alt det vennskap som Arbeiderbladet sludrer om.

Nei, Arbeiderblad! Vi er ikke «nazister» og vi er ikke kværlanter. De bommer alt i utgangspunktet. Vi er alminnelige norske borgere og har ingen som helst underfundigheter fore. Men vi er på den annen side heller ingen dosmere. Vi ber ikke om vennskap, varme eller fred — for enhver pris! Vi ber i det hele tatt ikke. Vi krever — og vi krever uavkortet og uten noen trang til å gå på akkord — at det igjen blir gitt plass for historisk sannhet og gammel norsk rettsfølelse. Det er det hele. Verre er det virkelig ikke.

Men for enkelte kan selvsagt dette være galt nok. Og er samvittigheten om på forhånd, er det naturlig at man fristes til å se spøkelser ved høylys dag. — Slik som Arbeiderbladet gjør det.

Vær nå snille og la oss i fred, så skal vi på vår side også la dere i fred, sier bladet. Anei da, Arbeiderblad! Den freden får dere ikke uten på visse bestemte vilkår. Vi har ingen som helst interesse av en fred som skal kjøpes med sannhetens fortielse og rettens fornektelse.

Vi er ærlige mennesker, anstendige mennesker. Vi vet hva vi vil, og vi er ikke tilkjøps. — Vær så elskverdig å ha det i erindringen, ærede Arbeiderblad, om De ennå en gang skulle falle for fristelsen til å felle en lanse for «den store taushet»! Vi kjøper ikke fred for vår ære.

Hans Nielsen Herstad.

Spanske offiserselever til USA

Spaniaproblemene vil bli behandlet av vår utenrikspolitiske medarbeider, me.. her skal vi ta med bare en faktisk opplysning: En gruppe spanske offiserselever vil i løpet av høsten dra til USA for å bli satt inn i de nyeste amerikanske våpen og teorier innenfor krigsvitenskapen. Hvor mange de

England synes visstnokk fremdeles at Russland har mye å lære seg med hensyn til gjennomføringen av «velferdsstaten». En av de sterkeste fagforeninger i England, Jernbanearbeiderforbundet, vil i alle fall i nærmeste fremtid sende en delegasjon som skal delta i et møte av jernbanearbeidere i Russland.

UKEN

DEN TIDLIGERE PRESIDENT

for den franske høyesterett, Henry Nogueres, uttaler at marskalk Petains død ikke vil bety at man vil oppgi kravet om å få hans sak gjenopptatt. Advokat Isorni, som var Petains forsvarer ved høyesterett i 1945, innga ifjor til justisdepartementet et memorandum på 190 sider hvori han motiverte kravet om sakens gjenopptakelse. (Berlingske Tid., 24. 7. 51).

SEKS SPANSKE JOURNALISTER

ankom til England den 25. 7. Dette er den første spanske pressedelegasjon som besøker Storbritannia etter krigen. Delegasjonen er innbudt av utenriksdepartementet, og skal foreta en 15 dagers reise rundt om i landet. (Daily Telegraph, 25. 7. 51.)

DEN NEDERSACHSISKE REGJERING

har forbudt de gamle og stadig meget populære sanger og marsjmellodier, heriblant Horst Wessels, Wir fahren gegen England og Hitlers favorittmarsj: Badenwellermarsjen. Synges disse sanger offentlig, koster det 500 mark eller 3 ukers fengsel. (Berlingske Tid., 24. 7. 51.)

15 DANSKE FRONTKJEMPERE

fra «Frikorps Danmark», som har sittet i russisk krigsfangenskap siden 1945, er kommet til Berlin, og reiser derfra videre til København. (N.H. og S.T., 25. 7. 51.)

DEN ØKONOMISKE LANDSSVIK-SAKEN

mot grosserer Magnus Hustad, som ble behandlet ved Frostating lagmannsrett, har vært prøvd ved høyesteretts kjæremålsutvalg, som nå har avvist påtalemyndighetens anke. Hustad ble i sin tid dømt til en bot på 50,000 kroner. Boten ble anset sonet ved utholdt varetektsarrest i 125 dager. Statsarkitekten la ned påstand om fengsling i 3½ år og inndragning av 1,5 million kroner.

DE ALLIERTE HAR

den 17. juli opphevet kontrollen med 36 tyske kullselskaper som til sammen produserer 31 pst. av Vest-Tysklands kull. Selskapene får nå sin fulle frihet.

ATTE MINDRE SVENSK

sjokoladefabrikker er nedlagt, vesentlig fordi omsetningen er blitt sterkt redusert som følge av økte skatter og prisstigningen på råvarer. Maskinene ved de nedlagte fabrikkene er delvis solgt til Tyskland som holder på å bygge opp sin sjokoladeindustri. Fra februar til og med mai i år fikk den svenske

den fast ansatte distriktsjormor kan skaffes.... Skulle fødselen inntruffe om natten må man også ta hensyn til patientene slik at disse får den hjelp de trenger. I en skrivelse direkte til jordmoren sier politimesteren som svar på en rekke forespørsler fra distriktets nødlidende kvinner bl. a.: «Bortsett fra de tilfelle hvor det fore ligger nødtilstand (strl. § 47) har De ikke anledning til å praktisere som jordmor så lenge De er fradømt retten til å drive slik praksis». Og slik foreligger det en rekke ansøkninger til POLITIET fra gravide kvinner, som ikke vet sin arme råd, helt frem til mars 1948 da distriktslægen skriver etter konferanse med fylkesmannen, at «omskrevne jordmor er fradømt sin stilling som distriktsjordmor, men derimot ikke retten til å praktisere som jordmor (se dommen, red. anm.), hvorfor man intet kan bemerke til at befolkningen anvender henne som jordmor.... Dog antas det

Sinte embeter

8. Mai nr. 25 inneholder et brev fra Riksadvokatembetet som det dessverre er grunn til å oppholde seg ved. I parentes bemerket overholder brevskriveren ikke engang de vanlige regler for formell høflighet. Herr Arvid B. Arntzen er redaktør av 8. Mai og bør tilskrives deretter. Riksadvokatembetet ville neppe ha skrevet til Dagbladet under adresse herr Einar Skavlan.

Så kommer vi til pointet. 8. Mai har rettet et spørsmål til Riksadvokatembetet, men får ikke noe svar. Derimot erklæres det klart og tydelig at den som her ønsker svar på spørsmål må ha et program, en fortid og et «nivå» som kan billiges av den person som til enhver tid innehar embetet.

Hvis brevet rett og slett hadde vært undertegnet Andr. Aulie, ville det ikke ha vært oppsiktsvekkende. En privatperson må ha lov til å ha følelser.

Men i dette tilfelle foreligger uttrykkelig embetsstempel i underskriften. Og brevet har en tone som helt igjennom er preget av fornermelse parret med hovmot og arrighet. En slik tone kan ikke stemme overens hverken med embetets program eller med dets alminnelige nivå i fortiden. Rette vedkommende burde ha unnsatt seg for å skrive det.

En sak som denne er ingen bagatell. Brevet er en kjærkommen present til alle de skadefro, og en sorg for dem som tross all kampens bitterhet ønsker at den kulturelle kvalitet i dette land skal bli bedre og bedre og ikke stadig dårligere.

Cand.

Var det nødvendig?

Den 4. oktober 1944 ble Holen skole på Laksevåg ved Bergen bombet av britiske fly og 72 skolebarn ble drept foruten 20 voksne, lærere og medlemmer av det sivile luftvern som styrtet til for å hjelpe.

Det er reist en stor minnestein ved skolen, men uten navn på de drepte og uten angivelse av morderne.

Senere hen er det fra høyeste hold uttalt, at bombing av Laksevåg var krigsnødvendig, men det har folk i Bergen vanskelig for å forstå. Det måtte da vel være andre mål som var mere krigsviktige? Og nå spør man om den norske eksilregjering var medvitende om denne udåden.

S. U.

ved din bære!»
Trommehvirvelen går: «Soldater fra Verdun, levende og døde, helten fra Verdun er død! Levende, vern hans minne — døde, ta imot ham, han ønsket å hvile hos dere, når reisen var slutt. Men det fikk han ikke lov til, hans fiender har glemt all ridderlighet.» «Ve de overvundne!»
Trommehvirvelen går: «Hørte du den, Henri Philippe Petain? Kalte den deg ennå engang til Verdun? Red du ennå en gang i spissen for dine soldater for å føre dem fram til sei-

Ha-Ha saken

Ifølge pressereferatene skal Ivar Østby Eriksen, som sikket i Hanssen-Hassings saken, ha uttalt at han har lært meg å kjenne på Hanssen-Hassings kontor og at jeg ofte vanket der. Dette er den rene usannhet. Da dette vitneprov er blitt oppfattet derhen at jeg skulle ha kjennskap til Hanssen-Hassings affærer, tillater jeg meg å opplyse følgende:

Den siktede Ivar Østby Eriksen er en meg helt ukjent person og jeg vet heller ikke hvem F. O. Skjeslien er. Jeg har kun talt med Hanssen-Hassing noen få ganger siden 1947. Siste gang for ca. 3 uker siden. Da var han så syk at jeg ikke trodde han ville leve lenge. Han fryktet også selv for at han ikke ville klare de stadige operasjoner han måtte underkaste seg. Han fortalte meg at han rett ofte i den siste tid hadde hatt feber over 39 og at han ikke kunne stå opp av sengen ved egen hjelp.

Hanssen-Hassing har aldri omtalt sine forretninger for meg bortsett fra at han uttalte at han gjerne ville søke å hjelpe sine sønner til å komme i gang med noen virksomhet. Hva denne virksomhet skulle bestå i omtalte han ikke. De firma-navn som har vært nevnt i pressen har vært meg helt ukjente.

P. Harsen.

Den franske protestantiske kirke går imot krigsforbryterprossesene

Vi noterer med interesse at de tyske og protestantiske kirkers felles broderråd har hatt møte i Bievres ved Paris og har drøftet krigsforbryterprossesene, som stadig pågår i Frankrike. Det ble uttalt en takk til lederne for de franske protestantiske kirker fordi han protesterte mot den franske loven om «kollektivarrestasjon». De skaffer også de tiltalte retts hjelp og har ved sin innsats reddet mange menneskeliv fra boddelen.

Dette er i Frankrike, men hvorledes er det i det så opplyste Norge? Hva har kirken egentlig gjort for å avverge rettsoppgjørets verste følger? Svaret kan vel enhver selv gi. Kirken forsømte sin besøkelstid og derfor er også tilbakeslaget kommet med følger langt inn i fremtiden. — Hvem spør idag om kirkens stilling til problemene? Den har mistet sin moralske makt og har bare det tomme skall tilbake. Og ingen fornyelse er i sikte, hvor meget man enn dekorere dens ledere med denne verdens kors. De glemte å ta Frelserens kors opp, da det skulle mot til det.

Spania-problemene vil bli behandlet av vår utenrikspolitiske medarbeider, men her skal vi ta med bare en faktisk opplysning: En gruppe spanske offiserselever vil i løpet av høsten dra til USA for å bli satt inn i de nyeste amerikanske våpen og teorier innenfor krigsvitenskapen. Hvor mange de blir, vet vi ikke, men det er allikevel et tegn på amerikanernes realistiske syn på forholdene i Europa. Alt som heter ideologier må vike for den kjennsgjerning at Vi teuropa er en enhet og at alle muligheter må holdes åpne, om noe skulle hende. Dette forstår folk flest også, men det er visse regjeringer som ikke kan forlate sin kjærlighet til de revolusjonære fra det fordums Spania, som aldri kommer tilbake, og de kan heller ikke tilgi Franco, at han reddet Spania fra folkedemokratene under borgerkrigen. Forstå dem, de som kan.

Astrid Aune.

Nytteløst?

Der skrives jo endel i 8. Mai angående høstens valg.

Hvem skal jeg stemme på? Jeg anser det fullstendig og apolitisk nytteløst idethele tatt å stemme mere. Det kan ikke nytte. Det hele er spilt møyen.

Hva er nå egentlig dette valg godt for? Hva tjener det til?

Jo, er det igrunnen ikke slik at vi skal mann av huse for å stemme på dem som skal styre med oss og for oss noen år framover?

Det hele er uunndvendig — å styre og stelle med oss eller å herske over oss — ja, det besørger i sannhet politiet og hjemmefronten samt storepampene og streikegeneralen. Så vi har intet vi skal ha sagt. Hadde der kommet et nytt apolitisk radikalt parti istedetfor det nåværende Arbeiderparti, så var det noe ganske annet, men jeg anser dette for håpløst. B.

Pétain

Pétain victorieux la France à tout jamais
à comblé de lauriers, comblé d'honneurs sans nombre,
et il demeurerait, mourant au prison sombre,
la gloire de la France à l'honte des français.

K. G.

PROSAOVERSETTELSE.

Den seierrike Pétain har Frankrike for all fremtid overdyngnet med laurbær, overdyngnet med hedersbevisninger, og døende i det dystre fengsel vil han vedbli å være Frankrikes ære til franskmennenes skam.

Tausheten som ble brutt

Det argentinske panserskipet Pueyrredon har gjestet Stockholm, hvor det ble viet stor oppmerksomhet. Fra Stockholm gikk turen til København, hvor avisene var blitt enige om overhodet ikke å nevne skipets besøk — som en slags repressalier mot Peron. Imidlertid gikk panserskipet på grunn ved innseilingen til København, med det resultat at avisenes førstesider for størstedelen var viet stoff og bilder av havaristen! Imidlertid lovet avisene hverandre at fra det sekund Pueyrredon var kommet flott igjen, skulle den overhodet ikke eksistere lenger — ialfall ikke i dansk presse. Men københavnernes smiler aldri så lite....

Mannsterk meningsuttalelse

9 — ni — av de 150—200 USA-studenter som studerer i Oslo, har i en deklarasjon til Oslo-pressen protestert mot USA's Spania-politikk og framholdt at de ikke vil slåss sammen med Franco. (Sthlm-Tid. 25. 7.)

Spania-problemene vil bli behandlet av vår utenrikspolitiske medarbeider, men her skal vi ta med bare en faktisk opplysning: En gruppe spanske offiserselever vil i løpet av høsten dra til USA for å bli satt inn i de nyeste amerikanske våpen og teorier innenfor krigsvitenskapen. Hvor mange de blir, vet vi ikke, men det er allikevel et tegn på amerikanernes realistiske syn på forholdene i Europa. Alt som heter ideologier må vike for den kjennsgjerning at Vi teuropa er en enhet og at alle muligheter må holdes åpne, om noe skulle hende. Dette forstår folk flest også, men det er visse regjeringer som ikke kan forlate sin kjærlighet til de revolusjonære fra det fordums Spania, som aldri kommer tilbake, og de kan heller ikke tilgi Franco, at han reddet Spania fra folkedemokratene under borgerkrigen. Forstå dem, de som kan.

USA'S KURTISE

Overfor Franco gir seg stadig nye uttrykk. Otte medlemmer av det amerikanske senat har vært i Madrid i to dager og er blitt mottatt av Franco etter å ha vært i selskap hos den spanske utenriksminister. England og Frankrike ser med en viss mistro på disse besøk, men de kan jo ikke la den komme til uttrykk overfor storebror, som synes å ha mange strenger på sin violin.

Den spanske minister for flyvåpnet, general Gallarza har vært på et 14 dagers offisielt besøk i USA for å studere amerikanske flyplasser og flyfabrikker.

Formuer tjent på jap. obligasjoner

Etter krigens slutt sto Japanske obligasjoner ikke særlig høyt i kurs i England. Tilliten til landet var sterkt svekket og folk som satt inne med japanske obligasjoner forsøkte på alle måter å kvitte seg med disse. Kurserne falt nesten katastrofalt. Et 5½ pst. lån som i sin tid var utlagt til pari kurs sto i 1946 således i 29.

Enkelte pekte på at Japan aldri i landets historie har sviktet sine utenlandske långivere, men de fleste mente at det ville bli annerledes nå. Selveste daværende finansminister Dalton uttalte seg offentlig i den retning. — Etter utkastet til fredstraktat med Japan, vedkjenner Japan seg landets førkrigsgjeld og dette bevirket at kursene på japanske obligasjoner har steget sterkt. Det ovenfor nevnte 5½ prosent lån står således nå i 97. Etter forlydende skal det være tjent for muer på japanske obligasjoner i den siste tid.

hensyn til gjennomføringen av «velferdsstaten». En av de sterkeste fagforeninger i England, Jernbanearbeiderforbundet, vil i alle fall i nærmeste fremtid sende en delegasjon som skal delta i et møte av jernbanearbeidere i Russland.

En ny verdenskrig vil koste 1 000 millioner dollars pr. dag

I følge et Washingtontelegram til svensk presse uttalte ECA's tidligere administrator P. G. Hoffmann i et foredrag for senatets utenrikskomite at en ny verdenskrig ville koste minst 1,000 millioner dollars pr. dag og at ingen nasjon skulle kunne møte slike utgifter. Han uttalte videre at etter hans oppfatning var det umulig for noen nasjon eller gruppe av nasjoner å vinne en åpen krig.

Churchill ønsker tyske divisjoner

I en tale 24. juli fremholdt Churchill ifølge telegram fra London til svenske aviser at «tyske divisjoner ut fra militært effektivitetssynspunkt er den beste form for Tysklands medvirkning i Vest-Europas forsvar».

Churchill har nok lært meget i de ni år som er gått siden han i Underhuset utslyngtet de beryktede ord at han var villig til å gå i forbund om det så var med djevelen selv, bare det kunde hjelpe ham til å knuse Tyskland. Ordene falt som svar på britiske forespørsler i anledning av alliansen med Stalin.

1500 utlendinger satt inn på Ellis Island

I forbindelse med razziaer de amerikanske immigrasjonsmyndigheter har foretatt for å oppspore og deportere personer som illegalt oppholder seg i USA, har myndighetene satt inn 1500 uønskede utlendinger på Ellis Island. Overvåkingen av kommunistene har medført en betydelig økning av razziaerne og kontrollen også med reisende og sjøfolk som kommer til Amerika, telegraferes fra New York til svenske aviser.

Tysk minister i Irland.

Den første tyske minister i Irland etter krigen dr. Hermann Katzenberger, har overlevert sine akkreditiver i Dublin.

MONICA FELTON,

som beskyldte de engelske og amerikanske tropper i Korea for grusomheter, vil ikke bli tiltalt av den engelske regjering. Den offentlige anklagemyndighet vil ikke innlede rettslig forfølgelse mot fruen. Hun er dog fratatt sin stilling som ble betalt med 30,000 pr. år. (Berlingske Tid., 26. 6. 51.)

sterkt redusert som følge av økte skatter og prisstigningen på råvarer. Maskinene ved de nedlagte fabrikkene er delvis solgt til Tyskland som holder på å bygge opp sin sjokoladeindustri. Fra februar til og med mai i år fikk den svenske stat 28 pst. mindre skatt av sjokoladeindustrien enn i samme tidsrom ifjor, trass i at skatten er steget fra 60 til 80 pst. av verdien. Det vil si at omsetningen er gått ned med 50 pst. (N.H. og S.T., 25.7.51.)

INNENRIKSMINISTEREN

I delstaten Nordre Rhinen-Vestfalen har forbudt enhver offentlig oppreden av talere som tilhører Remerpartiet, det sosialistiske riksparti. Politiet har fått ordre om å hindre slike forsamlinger selv om man i nødssfall må bruke maktmidler. Videre har innenriksministeren forordnet at de aktivistiske underorganisasjoner i Remerpartiet først og fremst den såkalte riksfronten, skal oppløses. (Dagbladet 28.7.51.)

DET FØRSTE RESULTAT

av det spansk-amerikanske militære samarbeide blir at spanske offiserer utdannes til instruktører på amerikanske militærskoler. De spanske offiserer får anledning til å studere USA's moderne våpen, taktikk og teknikk på omtrent samme basis som a-pakt offiserene har hatt. (Berlingske Tid., 24. 7. 51.)

FRA SAARBRÜCKEN TELEGRAFERES at det søndag 15. 7. ble holdt en rekke demonstrasjoner rundt om i Saar-området. Demonstrasjonene gjaldt folkeavstemning og tilbakevenden til Tyskland.

DEN ENGELSKE VISE-UTENRIKS MINISTER, mr. Ernest Davies og forsyningsministeren mr. Bevan, skal feriere i Jugoslavia.

Attlee får hjelp av skarlagensfeberen.

Et nytt engelsk underhusmedlem, valgt av de konservative, tok for noen dager siden plass i underhuset og ble på det hjerteligste mottatt av sine partifeller. Få dager senere ble han syk av skarlagensfeber, og sundhetsmyndighetene trådte strax i virksomhet for å inncirke de personer han hadde vært sammen med. En rekke konservative underhusmedlemmer vil nu bli isolert en tid av hensyn til smittefaren, og Attlee får en uventet, men sikkert velkommen sjangse til å få budsjettet gjennomført, før opposisjonen møter med full styrke igjen!

DEN DANSKE REICHSKOMMISSAR

dr. Best, er blitt benådet og vil bli sendt til Tyskland. Han var idømt 12 års fengsel og har nå sittet mere enn halvparten, mens de allierte allerede nå løslater «krigsforbrytere» for halvtiden er sonet. Dr. Best og 5—6 andre krigsfanger vil bli ført til den dansk-tyske grense og overlevert til de allierte, som anbringer dem i en leir, hvor deres forhold vil bli undersøkt. Først da vil de bli løslatt, hvis det ikke først skal foretas en «avnazifisering», men også det er de allierte blitt lei av, så det synes å ville gå glatt denne gang. — Tilbake i danske fengsler sitter deretter 14 tyske «krigsforbrytere», hvis skjebne ennå ikke er avgjort. I Norge tvholder man fremdeles på tyskerne, men også her er det utsikt til at de blir sendt hjem om ikke altfor lenge.

Nordmørspostens Trykkeri